ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIEGBERT ALBER

της 16ης Απριλίου 2002 [1]

I — Εισαγωγή

1. Η παρούσα προσφυγή ακυρώσεως αφορά, αφενός, το πώς έπρεπε οι εθνικές αρχές να διενεργήσουν ορισμένους ελέγχους στο πλαίσιο του ΕΓΤΠΕ και το αν οι έλεγχοι αυτοί πράγματι διενεργήθηκαν σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις καθώς και, αφετέρου, το αν η Επιτροπή επιτρέπεται να προβαίνει σε μειώσεις των επιστροφών λόγω εξαγωγής κατά το χρονικό διάστημα από της γνωστοποιήσεως των αποτελεσμάτων ελέγχου στο πλαίσιο του ΕΓΤΠΕ μέχρι της άρσεως των γνωστοποιηθεισών ελλείψεων. Επιπλέον, τίθεται το ζήτημα της τηρήσεως των διατάξεων που διέπουν την εξυγίανση της παραγωγής ροδακίνων και νεκταρινιών καθώς και το ζήτημα της καταβολής της ελάχιστης τιμής στον παραγωγό.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

II — Νομικό πλαίσιο

2. Λόγω της μεγάλης εκτάσεως των διατάξεων που είναι κρίσιμες για την υπόθεση δεν θα γίνει χωριστή και αναλυτική παράθεσή τους. Αντ' αυτού, το ουσιώδες περιεχόμενό τους θα παρατεθεί είτε με τους ισχυρισμούς των διαδίκων είτε κατά τη νομική εκτίμησή τους. Από τη θέση αυτή ας λεχθεί συνοπτικώς μόνον ότι εν προκειμένω κρίσιμα είναι ιδίως τα ακόλουθα νομοθετήματα:

1) *Επί της χρηματοδοτήσεως της γεωργικής πολιτικής*

— Κανονισμός (ΕΟΚ) 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής [2], όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1287/95 του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 1995, για τροποποίηση του κανονισμού 729/70 (στο εξής: κανονισμός 729/70) [3].

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93.

3 — ΕΕ L 125, σ. 1.

— Κανονισμός (ΕΚ) 1663/95 της Επιτροπής, της 7ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 729/70 του Συμβουλίου όσον αφορά τη διαδικασία για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων (στο εξής: κανονισμός 1663/95) [4].

2) *Επί των επιστροφών λόγω εξαγωγής*

— Κανονισμός (ΕΟΚ) 386/90 του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 1990, για τον έλεγχο κατά την εξαγωγή γεωργικών προϊόντων που τυγχάνουν επιστροφών ή άλλων ποσών (στο εξής: κανονισμός 386/90) [5].

— Κανονισμός (ΕΚ) 2221/95 της Επιτροπής, της 20ής Σεπτεμβρίου 1995, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 386/90 (στο εξής: κανονισμός 2221/95) [6].

3) *Επί των μέτρων εξυγιάνσεως της παραγωγής ροδακίνων και νεκταρινιών*

— Κανονισμός (ΕΚ) 2505/95 του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την εξυγίανση της κοινοτικής παραγωγής ροδακίνων και νεκταρινιών (στο εξής: κανονισμός 2505/95) [7].

— Κανονισμός (ΕΚ) 2684/95 της Επιτροπής, της 21ης Νοεμβρίου 1995, όσον αφορά τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 2505/95 (κανονισμός 2684/95) [8].

4) *Επί της μεταποιήσεως ροδακίνων*

— Κανονισμός (ΕΟΚ) 426/86 του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 1986, για την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών (στο εξής: κανονισμός 426/86) [9].

— Κανονισμός (ΕΚ) 2201/96 του Συμβουλίου, της 28ης Οκτωβρίου 1996, για την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα οπωροκηπευτικά (στο εξής: κανονισμός 2201/96) [10].

4 — ΕΕ L 158, σ. 6.
5 — ΕΕ L 42, σ. 6.
6 — ΕΕ L 224, σ. 13.
7 — ΕΕ L 258, σ. 1.
8 — ΕΕ L 279, σ. 3.
9 — ΕΕ L 49, σ. 1.
10 — ΕΕ L 297, σ. 29.

— Κανονισμός (ΕΟΚ) 1558/91 της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 1991, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του συστήματος ενίσχυσης στην παραγωγή μεταποιημένων οπωροκηπευτικών (στο εξής: κανονισμός 1558/91) [11].

— Κανονισμός (ΕΚ) 504/97 της Επιτροπής, της 19ης Μαρτίου 1997, περί καθορισμού των λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 2201/96 του Συμβουλίου, όσον αφορά το καθεστώς ενίσχυσης στην παραγωγή στον τομέα των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα οπωροκηπευτικά (στο εξής: κανονισμός 504/97) [12].

III — Πραγματικά περιστατικά

3. Κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 12 και 16 Μαΐου 1997 η Επιτροπή διενήργησε ελέγχους στα τελωνεία Θεσσαλονίκης, Σκύδρας, Πειραιά και Πάτρας. Στο πλαίσιο των ελέγχων αυτών, με τους οποίους εποπτεύεται η χρηματοδότηση των επιστροφών λόγω εξαγωγής, διαπιστώθηκαν διάφορες ελλείψεις. Περαιτέρω, διενεργήθηκαν έλεγχοι που αφορούσαν την εκτέλεση της χρηματοδοτήσεως των μέτρων εξυγιάνσεως στον τομέα των ροδακίνων και των νεκταρινιών σε τρεις διοικητικές περιφέρειες οι οποίες καλύπτουν το 88 % του ελληνικού εδάφους και στις οποίες είχαν εκριζωθεί ροδακινιές και νεκταρινιές. Επιπλέον, η Επιτροπή διενήργησε ελέγχους σχετικά με τη μεταποίηση των ροδακίνων στην Ελλάδα και δη τον Απρίλιο και τον Μάιο του 1997 καθώς και συμπληρωματικό έλεγχο στις 26 και 27 Αυγούστου 1998.

4. Με έγγραφο της 18ης Σεπτεμβρίου 1997 (VI/3592) η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Ελλάδα τα αποτελέσματα των ερευνών της. Με έγγραφο της 24ης Νοεμβρίου 1998, η Επιτροπή ενημέρωσε την Ελλάδα σχετικά με τα αποτελέσματα της περαιτέρω έρευνας που είχε διενεργηθεί τον Αύγουστο του 1998.

5. Με την προσβαλλόμενη απόφαση 2000/216/ΕΚ, της 1ης Μαρτίου 2000 [13], η Επιτροπή — λαμβάνοντας υπόψη της τις προηγηθείσες διμερείς επαφές καθώς και τα αποτελέσματα της διεξαχθείσας διαδικασίας συμβιβασμού — διαπίστωσε ότι ένα τμήμα των δαπανών που είχε δηλώσει η Ελλάδα δεν πληρούσε τους όρους του κοινοτικού δικαίου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απέκλεισε από τη χρηματοδότηση μέσω του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων, τις ακόλουθες δαπάνες:

— επιστροφές λόγω εξαγωγής: 339 028 666,00 δρχ. για τα οικονομικά έτη 1996-1998 λόγω ανεπαρκών φυσικών ελέγχων

11 — ΕΕ L 144, σ. 31.
12 — ΕΕ L 78, σ. 14.
13 — ΕΕ L 67, σ. 37.

— θέσεις προϋπολογισμού 1505-003 — Οπωροκηπευτικά: 659 967 504,00 δρχ. για τα οικονομικά έτη 1996-1997 λόγω μη τηρήσεως των σχετικών διατάξεων

— θέσεις προϋπολογισμού 1512-001 — Οπωροκηπευτικά: 1 966 954 869,00 δρχ. για τα οικονομικά έτη 1996-1997 λόγω ελλείψεων των διενεργηθέντων ελέγχων.

6. Οι επιμέρους διαπιστωθείσες παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου περιλαμβάνονται στη συνοπτική έκθεση της 27ης Οκτωβρίου 1999 [14]. Με το παράρτημα Ι της συνοπτικής εκθέσεως της 17ης Ιανουαρίου 2000 συμπληρώνονται οι διαπιστώσεις σχετικά με τους φυσικούς ελέγχους που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο των επιστροφών λόγω εξαγωγής [15].

14 — Έγγραφο της Γενικής Διευθύνσεως Γεωργίας της Επιτροπής D(99) Doc. VI/10529/99, της 27ης Οκτωβρίου 1999. Οι διαπιστώσεις όσον αφορά τους φυσικούς ελέγχους παρατίθενται στις σελίδες 22 έως 23, σημείο 2.4, οι διαπιστώσεις όσον αφορά τα μέτρα εξυγιάνσεως στον τομέα των ροδακίνων στις σελίδες 87 έως 89, σημείο 3.4, και οι διαπιστώσεις όσον αφορά τη μεταποίηση ροδακίνων παρατίθενται στις σελίδες 89 έως 91, σημείο 3.5.

15 — Έγγραφο της Γενικής Διευθύνσεως Γεωργίας της Επιτροπής D(99) Doc. VI/10529/99, της 17ης Ιανουαρίου 2000, σελίδες 2 και 3, σημείο 2.4.

IV — Αιτήματα των διαδίκων

7. Η Ελληνική Δημοκρατία άσκησε στις 27 Απριλίου 2000 προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής και ζητεί από το Δικαστήριο:

1. να γίνει δεκτή η προσφυγή της και

2. να ακυρώσει, άλλως να μεταρρυθμίσει, την απόφαση Ε(2000) 488 τελικό της Επιτροπής, της 1ης Μαρτίου 2000, για τον αποκλεισμό από την κοινοτική χρηματοδότηση ορισμένων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων (που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* L 67, σ. 37, της 15ης Μαρτίου 2000, υπό τον αριθμό 2000/216/ΕΚ) όσον αφορά το προσβληθέν κεφάλαιο που αφορά τις δημοσιονομικές διορθώσεις εις βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας.

8. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

1. να απορρίψει την προσφυγή και

2. να καταδικάσει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

V — Επιχειρήματα των διαδίκων και νομική αξιολόγησή τους

A — *Επιστροφές λόγω εξαγωγής*

1) *Εθνικοί έλεγχοι*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

i) Ελληνική Δημοκρατία

9. Η Ελληνική Δημοκρατία φρονεί ότι η εξαίρεση από την κοινοτική χρηματοδότηση των επιστροφών λόγω εξαγωγής στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία των κανονισμών 386/90 και 2221/95, καθώς και σε κακή εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών. Από τα άρθρα 2 και 3 του κανονισμού 386/90 προκύπτει, κατά την προσφεύγουσα, μόνον ότι υπάρχει υποχρέωση να διενεργούνται έλεγχοι τουλάχιστον στο 5 % των διασαφήσεων εξαγωγής. Από τα άρθρα 5 και 7 του κανονισμού 2221/95 δεν προκύπτουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά στα οποία πρέπει να ανταποκρίνονται οι έλεγχοι. Το άρθρο 5 ρυθμίζει απλώς, κατά την προσφεύγουσα, ότι πρέπει να ελέγχεται το αν συμφωνεί η διασάφηση εξαγωγής με το εμπόρευμα από άποψη ποσότητας και ποιότητας. Το άρθρο 7 απαιτεί να διασφαλίζεται η ανά πάσα στιγμή διαπίστωση του κατά πόσον έχει επιτευχθεί το συνολικό ποσοστό ελέγχου του 5 % και η δυνατότητα συντάξεως αναλυτικής εκθέσεως σχετικά με τους διενεργηθέντες ελέγχους. Ως εκ τούτου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι ποιοτικές απαιτήσεις που θέτει η Επιτροπή δεν στηρίζονται στις προπαρατεθείσες διατάξεις.

10. Πέραν τούτου, η Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί ότι διασφάλισε επαρκώς την ποιότητα των εθνικών ελέγχων. Ο έλεγχος της αντιστοιχίας μεταξύ της διασαφήσεως εξαγωγής και του εμπορεύματος διεξάγεται σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις. Σε κάθε τελωνείο έχουν τοποθετηθεί τελωνειακοί επόπτες με βαθμό διευθυντού οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να επιβλέπουν την ποιότητα των διενεργουμένων ελέγχων. Κατά τα λοιπά, οι έλεγχοι αυτοί συμπληρώθηκαν σύντομα με τη δημιουργία ειδικής θέσεως στη διοίκηση των τελωνείων. Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση τα μέτρα προς εφαρμογή των ρυθμίσεων των κανονισμών 386/90 και 2221/95 ελήφθησαν βάσει ενός ειδικού χρονοδιαγράμματος στο πλαίσιο του προγράμματος για τα «Τελωνεία 2000». Κατά συνέπεια, η Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί ότι λόγω της υπάρξεως της απαιτουμένης υποδομής δεν υπάρχει λόγος για μείωση της χρηματοδοτήσεως.

11. Όσον αφορά το είδος των ελέγχων, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι ελεγκτές χρησιμοποιούν τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, όπως π.χ. πλάστιγγες, προκειμένου να ελέγξουν τα στοιχεία των εξαγωγικών εγγράφων. Ως προς την προβαλλόμενη έλλειψη τυποποιημένης αναλυτι-

κής εκθέσεως ελέγχου, η Ελληνική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι οι ελεγκτές υποχρεούνται να παραθέτουν την πράξη ελέγχου επί του σώματος της διασαφήσεως εξαγωγής. Με την υπ' αριθ. T.998/84/A0019 εγκύκλιο, της 15ης Φεβρουαρίου 1999 υποχρεώθηκαν όλα τα τελωνεία να συντάξουν ειδική έκθεση ελέγχου. Επιπλέον, οι οδηγίες που δίδονται στις διάφορες τελωνειακές αρχές είναι σαφείς και κατανοητές, ενώ σε ορισμένες περιοχές συμπληρώνονται, αν παρίσταται ανάγκη, από τοπικές οδηγίες. Αυτό ισχύει και για την προκαταρκτική κοινοποίηση του φορτίου που πρέπει να υποβάλει ο εξαγωγέας στις τελωνειακές αρχές. Κατά τα λοιπά, η Επιτροπή επιβεβαίωσε με το υπ' αριθ. VI/35924 έγγραφό της, της 18ης Σεπτεμβρίου 1997, ότι είναι ικανοποιητικό το επίπεδο των διεξαγομένων ελέγχων στην Ελλάδα και ότι ο αριθμός τους υπερβαίνει τον μέσον όρο.

12. Ειδικώς όσον αφορά το τελωνείο Σκύδρας, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ανωτέρω τελωνειακή αρχή εφαρμόζει την εγκύκλιο της 18ης Δεκεμβρίου 1996 όσον αφορά τα αναγκαία στοιχεία που πρέπει να περιέχει η δήλωση του εξαγωγέα στη θέση 31 του ενιαίου διοικητικού εγγράφου (Document Administratif Unique — στο εξής: DAU). Η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ελέγχει την ορθότητα των στοιχείων που δηλώνει ο εξαγωγέας στη θέση 31 του DAU εν ανάγκη και με δειγματοληπτικούς ελέγχους και εργαστηριακές αναλύσεις. Μετά δε την επίσκεψη των ελεγκτών του ΕΓΤΠΕ, το εν λόγω τελωνείο δέχεται επίσης και χωριστή δήλωση του εξαγωγέα.

13. Η Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί περαιτέρω ότι η απόφαση της Επιτροπής εκδόθηκε καθ' υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής της ευχέρειας. Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η Επιτροπή έκανε κακή χρήση της διακριτικής ευχέρειας που της αναγνωρίζει το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70 στο μέτρο που η κατ' αποκοπή μείωση της τάξεως του 5 % είναι υπέρμετρα υψηλή για τις ανεπάρκειες των επιμέρους ελέγχων που φέρεται ότι διαπιστώθηκαν.

ii) Επιτροπή

14. Αντιθέτως, η Επιτροπή φρονεί ότι από το άρθρο 3 του κανονισμού 386/90 και από τα άρθρα 5, 6 και 7, καθώς και από το παράρτημα του κανονισμού 2221/95, προκύπτουν με αρκετά μεγάλη σαφήνεια οι ποιοτικές απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι εθνικοί έλεγχοι.

15. Η κύρια αιτίαση στην οποία στηρίζεται η μείωση του 5 % είναι η έλλειψη της τελείως απαραίτητης υποδομής, άνευ της οποίας δεν είναι δυνατή η διενέργεια αξιόπιστων ελέγχων. Αν π.χ. δεν υπάρχουν οι αντίστοιχες εγκαταστάσεις στις οποίες να είναι δυνατόν να εναποτεθεί το περιεχόμενο ενός φορτωμένου οχήματος και ως εκ τούτου οι δειγματοληψίες να γίνονται πάντοτε μόνον από την τελευταία σειρά ενός φορτίου, δεν διασφαλίζονται η αντιπροσωπευτικότητα και η αξιοπιστία των ελέγχων.

16. Η Επιτροπή θεωρεί και τα ληφθέντα οργανωτικά μέτρα ανεπαρκή. Ο διορισμός διευθυντών δεν αποτελεί αυτός καθεαυτός εγγύηση για την ποιότητα των ελέγχων. Κατά την Επιτροπή, δεν υφίστανται εσωτερικοί, αιφνίδιοι έλεγχοι. Επίσης δεν διασφαλίζεται ότι οι έλεγχοι διεξάγονται παντού με τον ίδιο τρόπο. Επιπλέον, η Επιτροπή προβάλλει ότι οι υπηρεσιακές οδηγίες, τις οποίες επικαλείται η Ελληνική Κυβέρνηση, δεν προσδιορίζονται με μεγαλύτερη σαφήνεια.

19. Όσον αφορά το ύψος της επιβληθείσας κατ' αποκοπήν μειώσεως, η Επιτροπή φρονεί ότι η διαπιστωθείσα μέση ποιότητα των ελέγχων δικαιολογεί απολύτως μια κατ' αποκοπήν μείωση της τάξεως του 5 %. Κατά την Επιτροπή, οι διαπιστωθείσες ελλείψεις συνεπάγονται αυξημένους κινδύνους για το ΕΓΤΠΕ.

β) Εκτίμηση

17. Κατά τα λοιπά, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν εκθέσεις ελέγχου, δεν είναι δυνατό να διαπιστωθεί αν οι έλεγχοι πληρούσαν τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις. Οι τελωνειακές αρχές έλαβαν την εντολή να συντάσσουν εκθέσεις ελέγχου το πρώτον με την εγκύκλιο της 15ης Φεβρουαρίου 1999.

20. Τα προς διερεύνηση ζητήματα που θέτει αυτός ο λόγος προσφυγής είναι δυνατόν να χωριστούν σε δύο ομάδες. Στην πρώτη ομάδα ανήκουν τα ζητήματα που αφορούν πραγματικά περιστατικά όπως είναι η ιεραρχική εποπτεία των ελέγχων από διευθυντές, η ύπαρξη κατάλληλης υποδομής και η σύνταξη εκθέσεων ελέγχου. Στην άλλη ομάδα ανήκουν τα ζητήματα που αφορούν το βασικό πρόβλημα του κατά πόσον οι κανονισμοί 386/90 και 2221/95 καθορίζουν το είδος και την ποιότητα των ελέγχων που πρέπει να διεξάγονται. Δεδομένου ότι η απάντηση στο πρώτο ζήτημα εξαρτάται από την απάντηση στο δεύτερο ζήτημα, πρέπει κατ' αρχάς να εξεταστεί ποιες είναι οι απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι έλεγχοι σύμφωνα με τους κανονισμούς 386/90 και 2221/95.

18. Εξάλλου, οι προταθείσες αλλαγές δεν αναιρούν τις διαπιστωθείσες ανεπάρκειες των εθνικών ελέγχων που διενεργήθηκαν κατά τα οικονομικά έτη 1996-1998. Όσον αφορά το τελωνείο Σκύδρας, η Επιτροπή τονίζει ότι σύμφωνα με το υπ' αριθ. 166593 της 2ας Απριλίου 1999 έγγραφο των ελληνικών αρχών οι οδηγίες που είχαν δοθεί το 1996 εφαρμόστηκαν το πρώτον κατά τα τέλη του 1998.

i) Βασικές απαιτήσεις

21. Κατ' αρχάς, πρέπει να τονιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 729/70, το οποίο αποτελεί ειδικότερη έκφραση των υποχρεώσεων που υπέχουν τα κράτη μέλη από το άρθρο 10 ΕΚ, επιβάλλει στα κράτη μέλη τη γενική υποχρέωση λήψεως των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση της τελέσεως καθώς και του νομοτύπου των χρηματοδοτουμένων από το ΕΓΤΠΕ πράξεων, ακόμα και αν η συγκεκριμένη κοινοτική πράξη δεν προβλέπει ρητά τη θέσπιση του τάδε ή του δείνα μέτρου ελέγχου [16]. Υπό το πρίσμα της ανωτέρω νομολογίας, η επιχειρηματολογία της Ελληνικής Κυβερνήσεως δεν είναι πειστική. Έστω και αν η επιχειρηματολογία της θεωρηθεί ορθή, ήτοι έστω και αν οι κανονισμοί 386/90 και 2221/95 δεν προβλέπουν τον καθορισμό των ποιοτικών χαρακτηριστικών που πρέπει να έχουν οι διεξαγόμενοι έλεγχοι, στην περίπτωση αυτή η Ελληνική Κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη, βάσει του άρθρου 8 του κανονισμού 729/70, να πράξει το παν προκειμένου να διασφαλίσει την κανονική εκτέλεση της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως των δαπανών από το ΕΓΤΠΕ μέσω αποτελεσματικών φυσικών ελέγχων.

22. Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί στη συνέχεια, επικουρικώς και μόνον, σε περίπτωση που το Δικαστήριο δεν εφαρμόσει στην παρούσα υπόθεση την ανωτέρω νομολογία, σε ποιο βαθμό οι κανονισμοί 386/90 και 2221/95 καθορίζουν το είδος των ελέγχων που πρέπει να διεξάγονται.

23. Από την προαναφερθείσα συνοπτική έκθεση της Γενικής Διευθύνσεως Γεωργίας της 27ης Οκτωβρίου 1999 προκύπτει ότι η αρμόδια υπηρεσία της Επιτροπής για την εκκαθάριση των λογαριασμών εξέθεσε τα πορίσματά της επί των ελέγχων που διεξήχθησαν σε όλα τα κράτη μέλη κατά το 1992 και το 1993 σε μια ειδική έκθεση η οποία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, C 218, της 12ης Αυγούστου 1993. Στις 18 Ιανουαρίου 1994 η υπηρεσία αυτή απηύθυνε σε όλα τα κράτη μέλη έγγραφο με το οποίο ζητούσε να ληφθούν μέχρι την 1η Ιουλίου 1994 όλα τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα. Στο έγγραφο αυτό η εν λόγω υπηρεσία ζητούσε μεταξύ άλλων από τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε οι κανονισμοί 386/90 και 2030/90 — τον τελευταίο αντικατέστησε από 1ης Ιανουαρίου 1996 ο κανονισμός 2221/95 — να εφαρμόζονται ομοιόμορφα σε όλα τα τελωνεία, ώστε η κεντρική διοίκηση τελωνείων να έχει έναν συντονιστικό, αναπτυξιακό και εποπτικό ρόλο, αξιολογώντας τα στοιχεία των τοπικών τελωνειακών αρχών και πραγματοποιώντας αναλύσεις κινδύνων, και ώστε οι τελωνειακές αρχές, στις οποίες διεξάγονται φυσικοί έλεγχοι, να διαθέτουν την απαραίτητη υποδομή (εγκαταστάσεις ζυγίσεως, περονοφόρα ανυψωτικά μηχανήματα, εγκαταστάσεις

16 — Αποφάσεις της 21ης Ιανουαρίου 1999, C-54/95, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-35, σκέψη 66)· της 2ας Ιουνίου 1994, C-2/93, Exportslachterijen van Oordegem (Συλλογή 1994, σ. I-2283, σκέψεις 17 επ.)· και της 19ης Νοεμβρίου 1998, C-235/97, Γαλλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-7555, σκέψη 45).

αποψύξεως του κρέατος, ψυκτικούς θαλάμους για φορτία κ.λπ.) [17]. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή, οι ρυθμίσεις αυτές έχουν καταστεί αναπόσπαστο τμήμα του κανονισμού 2221/95 που άρχισε να ισχύει από 1ης Ιανουαρίου 1996 [18].

24. Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 386/90 προβλέπει ότι η διενέργεια των ελέγχων είναι απαραίτητη προκειμένου να διαπιστώνεται αν οι πράξεις, οι οποίες παρέχουν το δικαίωμα καταβολής επιστροφών, πράγματι έλαβαν χώρα και αν εκτελέστηκαν νομοτύπως. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, προβλέπει ότι οι υλικοί έλεγχοι πρέπει να είναι συχνοί και αιφνίδιοι καθώς και να αφορούν ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα της τάξεως του 5 % τουλάχιστον των διασαφήσεων εξαγωγής που αποτελούν το αντικείμενο αιτήσεων για τη χορήγηση των επιστροφών. Κατά την παράγραφο 3 της διατάξεως αυτής, πρέπει να εξετάζεται η αντιστοιχία μεταξύ του εμπορεύματος και της περιγραφής του στην ονοματολογία των επιστροφών με απλή οπτική εξέταση των εμπορευμάτων. Σε περίπτωση που δεν διαπιστώνεται η αντιστοιχία αυτή και εφόσον η κατάταξη ή η ποιότητα των εμπορευμάτων απαιτεί ακριβέστατη γνώση των συνθετικών του στοιχείων, οι τελωνειακές αρχές πρέπει να επαληθεύουν την περιγραφή αυτή με τις αισθήσεις ή με μετρήσεις οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν ενδεχομένως με αναλύσεις σε εργαστήρια ειδικά εξοπλισμένα για τον σκοπό αυτόν.

25. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2221/95 ορίζει την έννοια του φυσικού [υλικού] ελέγχου που έχει ο όρος αυτός στο άρθρο 3 του κανονισμού 386/90 ως την «επιβεβαίωση της αντιστοιχίας μεταξύ διασάφησης εξαγωγής [...] και εμπορεύματος όσον αφορά την ποσότητα, τη φύση και τα χαρακτηριστικά του». Περαιτέρω, το άρθρο 5, παράγραφος 1, παραπέμπει στο παράρτημα του κανονισμού καθώς και στο άρθρο 13 του κανονισμού 3665/87. Το παράρτημα του κανονισμού 2221/95 διακρίνει μεταξύ χύδην και συσκευασμένων εμπορευμάτων καθώς και εμπορευμάτων εκτός παραρτήματος II. Οι εξαγωγές χύδην εμπορευμάτων ελέγχονται, ως προς το βάρος τους, με αυτόματο βαθμονομημένο σύστημα ζυγίσεως και, ως προς τη φύση και τα χαρακτηριστικά τους, μέσω δειγματοληπτικών ελέγχων. Εν ανάγκη, είναι δυνατό να γίνει σύγκριση των στοιχείων που αναγράφονται στα ζυγολόγια με τα στοιχεία που αναγράφονται στα έγγραφα φορτώσεως. Στην περίπτωση εξαγωγής εμπορευμάτων, η συσκευασία των οποίων γίνεται με αυτόματους μηχανισμούς σε σάκους, σε κουτιά, σε φιάλες, κ.λπ., πρέπει να γίνεται καταμέτρηση του συνολικού αριθμού των σάκων, των κουτιών, των φιαλών κ.λπ., η δε φύση και τα χαρακτηριστικά του εμπορεύματος πρέπει να ελέγχονται με δειγματοληπτικούς ελέγχους. Εάν ο εξαγωγέας χρησιμοποιεί παλέτες στις οποίες έχουν φορτωθεί κιβώτια, κουτιά κ.λπ., πρέπει να επιλέγονται δειγματοληπτικώς ορισμένες παλέτες και να ελέγχεται ο αριθμός των κιβωτίων κ.λπ. που βρίσκονται σε αυτές. Από τις παλέτες αυτές πάλι πρέπει να επιλέγονται δειγματοληπτικώς ορισμένα κιβώτια κ.λπ. και να ελέγχεται ο αριθμός των τεμαχίων που περιέχουν.

26. Λόγω των διατάξεων αυτών, δεν είναι πειστικός ο ισχυρισμός της Ελληνικής Κυβερνήσεως ότι οι κανονισμοί 386/90 και 2221/95 δεν καθορίζουν λεπτομερέστερα τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των ελέγχων που

17 — Βλ. σ. 13 επ. της συνοπτικής εκθέσεως.

18 — Βλ. σ. 15 της συνοπτικής εκθέσεως.

πρέπει να διεξάγονται. Ειδικότερα, οι μέθοδοι ελέγχου που απαριθμούνται στο παράρτημα του κανονισμού 2221/95 και οι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν παρέχουν στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να διεξάγονται οι έλεγχοι. Στο πλαίσιο αυτό, γίνεται διάκριση ανάλογα με τα προϊόντα που πρέπει να ελεγχθούν, ήτοι ανάλογα με το αν πρόκειται για χύδην ή για συσκευασμένα εμπορεύματα ή για εμπορεύματα του παραρτήματος II. Για την παρούσα διαδικασία, κρίσιμες είναι οι δύο πρώτες κατηγορίες εμπορευμάτων.

27. Όσον αφορά τον έλεγχο της εξαγομένης ποσότητας, το παράρτημα του κανονισμού 2221/95 ορίζει ότι η εξαγόμενη ποσότητα πρέπει να ελέγχεται με ζύγιση και μέτρηση. Η ζύγιση ή μέτρηση αυτή δεν πρέπει να αφορούν μόνο το σύνολο, αλλά ενδεχομένως και μεμονωμένες παλέτες και κιβώτια κ.λπ., τα οποία μπορούν να επιλεγούν προς τούτο. Όπως προβλέπει το σημείο 1, στοιχείο β', σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το τελωνείο μπορεί να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε άλλο μέσο ελέγχου είναι ικανοποιητικό από εμπορική άποψη.

28. Όσον αφορά τον έλεγχο της φύσεως και των χαρακτηριστικών του εμπορεύματος, πρέπει να γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 386/90 δειγματοληπτικός έλεγχος ή, ενδεχομένως, έλεγχος με τις αισθήσεις ή με εργαστηριακές αναλύσεις. Το άρθρο 13 του κανονισμού 3665/87, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 5 του κανονισμού 2221/95, απαιτεί περαιτέρω να διαπιστώνεται ότι το προϊόν είναι ανόθευτο, σε καλή κατάσταση και εμπορεύσιμο, εάν δε προορίζεται για την ανθρώπινη διατροφή, πρέπει να εξασφαλίζεται, αν παρίσταται ανάγκη, ότι δεν παρουσιάζει κινδύνους.

29. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, οι έλεγχοι πρέπει να διενεργούνται μεταξύ άλλων με πλάστιγγες και με τον έλεγχο των ζυγολογίων. Για τη λήψη δειγμάτων είναι δυνατόν να απαιτηθεί όπως, τουλάχιστον ένα τμήμα του συσκευασθέντος προϊόντος, εκφορτωθεί ή όπως ελεγχθεί πριν από τη φόρτωσή του, πράγμα που προϋποθέτει την προς τούτο αναγκαία υποδομή, π.χ. περονοφόρα ανυψωτικά μηχανήματα, αποθηκευτικούς χώρους και μέσα μεταφοράς προκειμένου να είναι δυνατή η μετάβαση στον τόπο φορτώσεως, δεξαμενές οι οποίες να παρέχουν τη δυνατότητα μετακενώσεως των χύδην εμπορευμάτων.

30. Κατά συνέπεια, εν όψει των ανωτέρω, ο ισχυρισμός της Ελληνικής Κυβερνήσεως ότι οι κανονισμοί 386/90 και 2221/95 δεν καθορίζουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των διενεργηθησομένων ελέγχων πρέπει να απορριφθεί.

ii) Οι διενεργηθέντες έλεγχοι

31. Εφόσον είναι πλέον σαφές ότι οι διενεργηθησόμενοι έλεγχοι πρέπει να έχουν ορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά, πρέπει στη συνέχεια να εξεταστεί αν οι φυσικοί έλεγχοι

σχετικά με τις επιστροφές εξαγωγών που διενήργησαν οι ελληνικές αρχές κατά το κρίσιμο εν προκειμένω χρονικό διάστημα μεταξύ 1996 και 1998 πληρούν τις απαιτήσεις των κανονισμών 386/90 και 2221/95. Συναφώς, πρόκειται για προβαλλόμενες ελλείψεις οι οποίες διαπιστώθηκαν ιδίως στα τελωνεία Θεσσαλονίκης και Σκύδρας.

32. Όσον αφορά την έλλειψη εσωτερικών μέτρων για τη διασφάλιση της ποιότητας των ελέγχων, όπως προβάλλει η Επιτροπή, η Ελληνική Κυβέρνηση αντιτάσσει ότι διόρισε υπαλλήλους με βαθμό διευθυντού προκειμένου να επιβλέπουν την ποιότητα των ελέγχων. Συναφώς επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα οργανωτικά αυτά μέτρα αποτελούν ίσως ένα απαραίτητο βήμα για τη διασφάλιση της ποιότητας των ελέγχων στα διάφορα τελωνεία, ωστόσο αυτά και μόνον δεν μπορούν να θεωρηθούν επαρκή. Αποφασιστική σημασία έχει ο τρόπος με τον οποίο ασκούν τα καθήκοντά τους οι υπάλληλοι αυτοί. Εντούτοις, η Ελληνική Κυβέρνηση ουδέν στοιχείο προσκομίζει από το οποίο να προκύπτει ότι ο διορισμός των υπαλλήλων αυτών μετέβαλε πράγματι την ποιότητα των ελέγχων που διεξήγαγαν οι τελωνειακές αρχές κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα.

33. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει κατ' αρχήν να υπομνηστεί ότι στο πλαίσιο της αναλήψεως δαπανών από το ΕΓΤΠΕ, ισχύει ο μετριασμός του βάρους αποδείξεως υπέρ της Επιτροπής. Κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή επιτρέπεται να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ μόνο με τα ποσά που έχουν καταβληθεί σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί στους διαφόρους τομείς των γεωργικών προϊόντων. Τα κράτη μέλη φέρουν κάθε άλλη δαπάνη, ιδίως τα ποσά που οι εθνικές αρχές κακώς έκριναν ότι μπορούν να καταβάλλουν στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των αγορών [19]. Κατά συνέπεια, εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει την ύπαρξη παραβιάσεως των κοινοτικών διατάξεων. Προς τούτο αρκεί να πιθανολογήσει ότι υπάρχουν σοβαρές και εύλογες επιφυλάξεις όσον αφορά τη μη διενέργεια ή τις ελλείψεις των ελέγχων που διεξήγαγε το οικείο κράτος μέλος. Στο κράτος μέλος εναπόκειται να αποδείξει, ενδεχομένως, ότι η Επιτροπή πλανήθηκε ως προς τις οικονομικές συνέπειες που έπρεπε να έχουν οι επιφυλάξεις αυτές [20]. Ο μετριασμός αυτός υπέρ της Επιτροπής του βάρους αποδείξεως στηρίζεται στην κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής. Η διαχείριση της χρηματοδοτήσεως του ΕΓΤΠΕ είναι κυρίως ζήτημα των εθνικών αρχών οι οποίες έχουν την υποχρέωση να επαγρυπνούν για την αυστηρή τήρηση των κοινοτικών διατάξεων. Το σύστημα αυτό, το οποίο στηρίζεται στην αρχή της εμπιστοσύνης μεταξύ εθνικών και κοινοτικών αρχών, δεν προβλέπει κανένα συστηματικό έλεγχο εκ μέρους της Επιτροπής, πράγμα που θα ήταν, άλλωστε, ουσιαστικώς αδύνατο για την τελευταία. Μόνο το κράτος μέλος είναι σε θέση να γνωρίζει και να καθορίζει με ακρίβεια τα αναγκαία για την επεξεργασία των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ στοιχεία, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν έχει την απαιτούμενη εγγύτητα προς τους επιχειρη-

19 — Αποφάσεις της 22ας Νοεμβρίου 2001, C-147/99, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. I-8999, σκέψη 54), και της 22ας Απριλίου 1999, C-28/94, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-1973, σκέψη 50).

20 — Βλ. απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (προαναφερθείσα στην υποσημείωση 19, σκέψη 75)· αποφάσεις της 28ης Οκτωβρίου 1999, C-253/97, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-7529, σκέψεις 6 επ.), και της 13ης Ιουλίου 2000, C-46/97, Ελλάδα κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-5719, σκέψη 58).

ματίες προκειμένου να λαμβάνει από αυτούς τις πληροφορίες που χρειάζεται[21]. Ως προς το σημείο αυτό, υπάρχει αντιστροφή του βάρους της αποδείξεως.

34. Βάσει της ανωτέρω νομολογίας, είναι δυνατόν να διαπιστωθεί στην εν προκειμένω υπόθεση ότι η Επιτροπή απαρίθμησε[22], ιδίως στη συνοπτική έκθεση, τις συγκεκριμένες ελλείψεις που διαπίστωσε κατά τους ελέγχους των εξαγωγών και προέβαλε συναφώς συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά τα οποία δημιουργούν εύλογες επιφυλάξεις ως προς τη νομότυπη διεξαγωγή των φυσικών ελέγχων που επιτάσσουν οι κανονισμοί 386/90 και 2221/95. Ωστόσο, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι ο διορισμός ειδικών υπαλλήλων για την επίβλεψη της ποιότητας των ελέγχων, κατά το κρίσιμο εν προκειμένω χρονικό διάστημα μεταξύ 1996 και 1998, πράγματι βελτίωσε τους ελέγχους που διεξάγουν οι διάφορες κατά τόπους τελωνειακές αρχές σε σχέση με τις ελλείψεις που διαπίστωσε η Επιτροπή. Ως προς το σημείο αυτό, δεν ανατρέπονται τα όσα προέβαλε η Επιτροπή. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση αυτή κατά της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως.

35. Ο ισχυρισμός δε ότι οι οδηγίες που δόθηκαν στις τελωνειακές αρχές σχετικά με την εκτέλεση των κοινοτικών διατάξεων είναι σαφείς και κατανοητές δεν αναιρεί τις διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη ελλείψεων. Οι οδηγίες αυτές καθ' εαυτές, όπως και ο διορισμός ειδικών υπαλλήλων, δεν αποτελούν εγγύηση ότι οι έλεγχοι που έπρεπε να διεξαχθούν σύμφωνα με τους κανονισμούς 386/90 και 2221/95 πραγματοποιήθηκαν όντως με τον απαιτούμενο τρόπο ώστε να είναι αποτελεσματικοί. Σαφώς, απαιτείται, όπως ορθώς τονίζει η Επιτροπή, π.χ. η ύπαρξη μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου για την παρακολούθηση της εκτελέσεως των δοθεισών οδηγιών. Οι μηχανισμοί αυτοί διασφαλίζουν τη διενέργεια των απαιτουμένων ελέγχων κατά τρόπο ορθό και ομοιόμορφο. Η Ελληνική Κυβέρνηση δεν υποστήριξε ότι έχουν ληφθεί τέτοιου είδους μέτρα. Κατά συνέπεια, και ως προς το σημείο αυτό οι ισχυρισμοί της δεν δικαιολογούν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

36. Όσον αφορά το τελωνείο Σκύδρας, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η προσκομισθείσα, ως συνημμένο 14 της προσφυγής της, εγκύκλιος της 18ης Δεκεμβρίου 1996 σχετικά με τη διασάφηση εξαγωγής που πρέπει να υποβάλλουν οι εξαγωγείς εφαρμόζεται στο τελωνείο αυτό. Η Επιτροπή διαπιστώνει συναφώς, χωρίς να αντικρούεται από την Ελληνική Κυβέρνηση, ότι σύμφωνα με το υπ' αριθ. 166593 της 2ας Απριλίου 1999 έγγραφο της Ελληνικής Κυβερνήσεως, το οποίο προσκομίστηκε ως παράρτημα 2 του υπομνήματος ανταπαντήσεως, η εφαρμογή της εγκυκλίου αυτής άρχισε το πρώτον από τα τέλη του 1998. Το έγγραφο αυτό επιβεβαιώνει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής ότι δεν είχε διασφαλιστεί η εφαρμογή της εγκυκλίου αυτής κατά το κρίσιμο εν προκειμένω χρονικό διάστημα μεταξύ 1996 και 1998. Κατά συνέπεια, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι δεν υπάρχουν οι ελλείψεις που προβάλλει ως προς το σημείο αυτό η Επιτροπή. Κατά συνέπεια, και ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί.

21 — Απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1998, C-238/96, Ιρλανδία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-5801, σκέψεις 27 έως 31 με περαιτέρω παραπομπές). Βλ. επίσης απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2002, C-118/99, Γαλλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-747, σκέψεις 37 επ.).

22 — Πρβλ. τα όσα παρατίθενται στις σελίδες 22 επ., σημείο 2.4.

37. Όσον αφορά τις προβαλλόμενες από την Επιτροπή ελλείψεις της υποδομής των τελωνειακών αρχών, η Ελληνική Κυβέρνηση τονίζει ότι η υποδομή αυτή θα δημιουργηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος «Τελωνεία 2000». Στην ήδη αναφερθείσα συνοπτική έκθεση γίνεται λόγος για την πρόθεση της Ελληνικής Κυβερνήσεως να δημιουργήσει την υποδομή αυτή στο πλαίσιο της «Agenda 2000» [23]. Εν προκειμένω δεν έχει σημασία με ποια μέτρα ενθαρρύνσεως της Κοινότητας θα επιτευχθεί η δημιουργία της απαιτούμενης υποδομής. Εκείνο που είναι σημαντικό είναι ότι ο ισχυρισμός αυτός της Ελληνικής Κυβερνήσεως επιβεβαιώνει τις επιφυλάξεις που διατύπωσε η Επιτροπή σχετικά με την κανονική διενέργεια των ελέγχων λόγω ελλείψεως της απαιτουμένης υποδομής. Τα τελωνεία, στα οποία έγινε έλεγχος, δεν διέθεταν την αντίστοιχη υποδομή κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα για το οποίο μειώθηκαν εν προκειμένω οι δαπάνες που έπρεπε να επιστραφούν. Κατά συνέπεια, και αυτός ο λόγος που προβάλλεται κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να απορριφθεί.

38. Η Ελληνική Κυβέρνηση τονίζει ότι η Επιτροπή αναγνώρισε ότι στην Ελλάδα η συχνότητα των ελέγχων είναι ιδιαίτερα υψηλή. Αυτό επιβεβαιώνεται από την προμνησθείσα συνοπτική έκθεση της Επιτροπής. Εντούτοις, αυτός ο λόγος παραγνωρίζει το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν επέκρινε τη συχνότητα των διεξαχθέντων ελέγχων, αλλά την ποιότητά τους. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι διενεργήθηκαν μόνον οπτικοί έλεγχοι, τα δε εμπορεύματα δεν εκφορτώθηκαν ελλείψει της κατάλληλης και απαιτούμενης υποδομής. Κατά την Επιτροπή, η λήψη δειγμάτων γίνεται μόνον από την τελευταία σειρά των εμπορευμάτων ενός φορτίου που είναι ευχερώς προσιτή. Η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αντέκρουσε τους προβληθέντες αυτούς πραγματικούς ισχυρισμούς. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή προβάλλει την αιτίαση ότι η διενέργεια των ελέγχων δεν ήταν του απαιτουμένου επιπέδου λόγω ελλιπούς υποδομής. Οι ελλείψεις αυτές της υποδομής δεν αίρονται από το γεγονός ότι οι έλεγχοι διενεργούνται. Οι έλεγχοι εξακολουθούν να είναι ανεπαρκείς και απρόσφοροι για την αποτροπή παρατυπιών στο πλαίσιο των επιστροφών λόγω εξαγωγής. Κατά συνέπεια, αλυσιτελώς προβάλλεται και αυτός ο λόγος ακυρώσεως.

39. Όσον αφορά τη σύνταξη εκθέσεων σχετικά με τους διενεργηθέντες φυσικούς ελέγχους, η Ελληνική Κυβέρνηση τονίζει ότι οι ελεγκτές δεν είναι υποχρεωμένοι να σημειώνουν τη διενέργεια του ελέγχου επί της διασαφήσεως εξαγωγής. Αντιθέτως, είναι δυνατό να προκύπτει από άλλα δικαιολογητικά ότι οι έλεγχοι έχουν διενεργηθεί, π.χ., από τα υπηρεσιακά ταξιδιωτικά έγγραφα των ελεγκτών. Η Επιτροπή δεν αντικρούει το σημείο αυτό. Αντιθέτως, η Επιτροπή στηρίζει τη μείωση στην οποία προέβη στο γεγονός ότι ουδόλως υπήρχαν δικαιολογητικά, όπως είναι π.χ. τα έγγραφα με τα οποία δίδεται ειδική εντολή μετακινήσεως για την πραγματοποίηση ελέγχου, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι οι έλεγχοι είχαν πράγματι διενεργηθεί. Οι ισχυρισμοί της Ελληνικής Κυβερνήσεως δεν αναιρούν την αιτίαση αυτή.

23 — Βλ. σ. 22 του εγγράφου VI/10529/99, σημείο 2.4.

40. Ούτε η επίκληση της εγκυκλίου της 15ης Φεβρουαρίου 1999 είναι λυσιτελής. Και τούτο διότι το κρίσιμο εν προκειμένω χρονικό διάστημα αφορά τα έτη 1996 έως 1998. Μια εγκύκλιος του 1999 δεν μπορεί να διορθώσει τις ελλείψεις που διαπιστώθηκαν σε προγενέστερη χρονική περίοδο, αλλά να αποτρέψει ενδεχομένως την εμφάνισή τους στο μέλλον. Κατά συνέπεια, και αυτός ο λόγος είναι απορριπτέος.

41. Κατά συνέπεια επιβάλλεται εν κατακλείδι η διαπίστωση ότι οι κανονισμοί 386/90 και 2221/95 καθορίζουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των διεξαχθησομένων ελέγχων και ότι οι φυσικοί έλεγχοι που διεξήχθησαν στην Ελλάδα κατά το χρονικό διάστημα από 1996 έως 1998 δεν ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις αυτές.

2) *Η εξεταζόμενη χρονική περίοδος*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

i) Ελληνική Δημοκρατία

42. Η Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί ότι η Επιτροπή δεν έπρεπε να προβεί σε δημοσιονομικές διορθώσεις των δαπανών για το χρονικό διάστημα μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των ελέγχων που διενήργησε το ΕΓΤΠΕ, ήτοι για το μετά τη 18η Σεπτεμβρίου 1997 χρονικό διάστημα, ελλείψει νομικής βάσεως προς τούτο. Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1287/95, η Επιτροπή αποφασίζει την απόρριψη αιτήματος κοινοτικής χρηματοδότησης δαπανών. Και κατά το άρθρο 8 του κανονισμού 1663/95, η Επιτροπή προβαίνει σε εκτίμηση των δαπανών που μπορούν να εξαιρεθούν. Από τη γραμματική διατύπωση των διατάξεων αυτών προκύπτει σαφώς ότι οι δημοσιονομικές διορθώσεις δεν είναι δυνατόν να αφορούν δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν μετά την ανακοίνωση στο κράτος μέλος των πορισμάτων των ελέγχων. Η ευχέρεια αυτή προβλέφθηκε το πρώτον με τον κανονισμό 2245/99 ο οποίος τροποποίησε το άρθρο 8 του κανονισμού 1663/95. Ο κανονισμός 2245/99 άρχισε όμως να ισχύει το πρώτον τον Οκτώβριο του 1999 και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην εν προκειμένω υπόθεση η οποία αφορά δαπάνες για τα έτη 1996 έως 1998. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή μετά τη 18η Σεπτεμβρίου 1997 δεν ανακοινώθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού 1663/95 και, ως εκ τούτου, με την πλημμέλεια αυτή η Επιτροπή παραβίασε επίσης την αρχή της ασφάλειας δικαίου.

ii) Επιτροπή

43. Η Επιτροπή απαντά στην αιτίαση αυτή ότι το άρθρο 5 του κανονισμού 729/70 και το άρθρο 8 του κανονισμού 1663/95 δεν απαγορεύουν την επιβολή διορθώσεων για περίοδο που έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία έγινε η ανακοίνωση των αποτελε-

σμάτων του ελέγχου. Η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να γίνει διαχωρισμός μεταξύ της περιόδου που μπορεί να ληφθεί υπόψη για να γίνουν διαπιστώσεις και αυτής την οποία είναι δυνατό να αφορούν οι διορθώσεις. Κατά την Επιτροπή, ο περιορισμός της περιόδου που μπορεί να ληφθεί υπόψη σε 24 μήνες πριν από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, τον οποίο προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70 οφείλεται σε λόγους ασφάλειας δικαίου. Αφ' ης στιγμής όμως το κράτος μέλος έχει προειδοποιηθεί, η αρχή της ασφάλειας δικαίου δεν απαγορεύει πλέον τη διόρθωση. Κατά την Επιτροπή, η Ελλάδα ενημερώθηκε με επιστολή της 18ης Σεπτεμβρίου 1997 σχετικά με τις ελλείψεις των ελέγχων και, ως εκ τούτου, η δημοσιονομική διόρθωση των δυναμένων να επιστραφούν δαπανών από το χρονικό αυτό σημείο μέχρις άρσεως των ελλείψεων δεν αντιβαίνει στην αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

β) Εκτίμηση

44. Η Ελληνική Κυβέρνηση επικαλείται τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1287/95, καθώς και του άρθρου 8 του κανονισμού 1663/95. Κατά συνέπεια, είναι χρήσιμη η παράθεση στο σημείο αυτό των δύο αυτών διατάξεων.

45. Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70 προβλέπει:

«[Η Επιτροπή] αποφασίζει την απόρριψη αιτήματος κοινοτικής χρηματοδότησης δαπανών βάσει των άρθρων 2 και 3, σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι οι δαπάνες δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες. Πριν από οποιαδήποτε απόφαση απόρριψης χρηματοδότησης, τα αποτελέσματα των εξακριβώσεων της Επιτροπής και οι απαντήσεις του κράτους μέλους κοινοποιούνται εκατέρωθεν γραπτώς, κατόπιν τούτου δε τα δύο μέρη επιχειρούν να έλθουν σε συμφωνία για τη συνέχεια που θα δοθεί. [...] Η Επιτροπή υπολογίζει τα προς απόρριψη ποσά λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, την έκταση της διαπιστωθείσας ασυμφωνίας. Η Επιτροπή εκτιμά εν προκειμένω το είδος και τη σοβαρότητα της παράβασης, καθώς και την οικονομική ζημία που υπέστη η Κοινότητα. Η απόρριψη χρηματοδότησης δεν μπορεί να αφορά δαπάνες προγενέστερες του τελευταίου 24μήνου πριν από τη γραπτή ανακοίνωση της Επιτροπής στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος των αποτελεσμάτων αυτών των εξακριβώσεων. [...]

[...]»

46. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 1663/95, ως είχε κατά τον χρόνο των κρίσιμων εν προκειμένω πραγματικών περι-

στατικών, ήτοι πριν από την έκδοση του κανονισμού 2245/99 προβλέπει:

«1. Σε περίπτωση που, ως συνέπεια οιασδήποτε έρευνας, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δαπάνες δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες, ανακοινώνει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τις διαπιστώσεις της και καθορίζει τα διορθωτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν ώστε να διασφαλιστεί η μελλοντική τήρηση των προαναφερθέντων κανόνων, καθώς και εκτίμηση των δαπανών που μπορεί να εξαιρεθούν με βάση το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού [...] 729/70. [...]

[...]»

47. Η Ελληνική Κυβέρνηση, επικαλούμενη τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 5 του κανονισμού 729/70 και του άρθρου 8 του κανονισμού 1663/95, ως είχαν κατά τον χρόνο των κρίσιμων εν προκειμένω πραγματικών περιστατικών, ήτοι πριν από την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 2245/99, υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής στερείται νομικής βάσεως, στον βαθμό που προβλέπει δημοσιονομική διόρθωση των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση επιστροφών λόγω εξαγωγής κατά το χρονικό διάστημα μετά την ανακοίνωση των διαπιστώσεων της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού 1663/95. Η Επιτροπή απαντά στο σημείο αυτό απλώς ότι οι προμνησθείσες διατάξεις δεν απαγορεύουν αυτού του είδους τις δημοσιονομικές διορθώσεις. Η Επιτροπή δεν παραθέτει τις διατάξεις από τις οποίες απορρέει η αρμοδιότητά της να προβεί στη δημοσιονομική διόρθωση των επίμαχων δαπανών.

48. Τα επιχειρήματα της Επιτροπής δεν είναι αρκούντως ισχυρά ώστε να στηρίξουν τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως. Το ότι η γραμματική διατύπωση μιας διατάξεως δεν απαγορεύει στην Επιτροπή να προβεί σε μια συγκεκριμένη ενέργεια δεν συνιστά αυτόχρημα εξουσιοδότηση προκειμένου να προβεί στην ενέργεια αυτή.

49. Η Ελληνική Κυβέρνηση στηρίζει την ερμηνεία της στη γραμματική διατύπωση των σχετικών διατάξεων και ειδικότερα στους όρους «αποφασίζει» του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70 και «ανακοινώνει [μια εκτίμηση των δαπανών που μπορεί να εξαιρεθούν]» του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 1663/95. Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το άρθρο 5 καθορίζει ρητώς μόνον το χρονικό διάστημα στο οποίο μπορεί να ανατρέξει η εξαίρεση δαπανών από την κοινοτική χρηματοδότηση, ήτοι το διάστημα των 24 μηνών. Η διάταξη αυτή ουδέν ορίζει ρητώς σχετικά με το ζήτημα που ανέκυψε ως προς το σε ποιο χρονικό σημείο του μέλλοντος είναι δυνατό να αναφέρεται η δημοσιονομική διόρθωση αφ' ης στιγμής έγινε η κατά το άρθρο 8 του κανονισμού 1663/95 ανακοίνωση. Από τον όρο «αποφασίζει» προκύπτει απλώς η εξουσιοδότηση προς την Επιτροπή να καθορίσει ποιες δαπάνες εξαιρούνται από την κοινοτική χρηματοδότηση. Από χρονικής απόψεως, ο όρος αυτός είναι ουδέτερος. Δεν ρυθμίζει το ζήτημα της χρονικής περιόδου την οποία είναι δυνατό να αφορά η δημοσιονομική διόρθωση.

50. Η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται και εν όψει της προπαρατεθείσας γραμματικής διατυπώσεως του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 1663/95. Όταν η Επιτροπή ανακοινώνει ότι ορισμένες δαπάνες θα αποκλειστούν ενδεχομένως από τη χρηματοδότηση, τότε και ο όρος αυτός καθ' εαυτόν είναι από χρονικής απόψεως ουδέτερος.

51. Θα ήταν πάντως δυνατόν να ερμηνευθεί το άρθρο 8 υπό την έννοια ότι, εν πάση περιπτώσει, δεν επιτρέπεται η μείωση και άλλων δαπανών πέραν εκείνων που αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής. Εντούτοις, η ερμηνεία αυτή δεν εναρμονίζεται με την όλη οικονομία του συστήματος χρηματοδοτήσεων μέσω του ΕΓΤΠΕ, όπως αυτό προκύπτει από τον κανονισμό 729/70.

52. Κατά πάγια νομολογία, τα άρθρα 2 και 3 του κανονισμού 729/70 επιτρέπουν στην Επιτροπή να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ μόνον με τα ποσά που έχουν καταβληθεί σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν στους διάφορους τομείς των γεωργικών προϊόντων. Τα κράτη μέλη φέρουν κάθε άλλη δαπάνη, ιδίως δε τα ποσά που οι εθνικές αρχές κακώς έκριναν ότι μπορούν να καταβάλουν στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των αγορών [24].

53. Αν ληφθεί υπόψη το ουσιώδες περιεχόμενο της βασικής αυτής δομής, τότε προκύπτει ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν έθεσε σε ορθές βάσεις το ζήτημα που ανακίνησε. Το ερώτημα δεν είναι αν η Επιτροπή ήταν εξουσιοδοτημένη να προβεί στη δημοσιονομική διόρθωση των δηλωθεισών δαπανών. Αντιθέτως, πρέπει να τεθεί το ερώτημα αν η Επιτροπή ήταν εξουσιοδοτημένη να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με τις δηλωθείσες από τις ελληνικές αρχές δαπάνες για επιστροφές λόγω εξαγωγής. Η Επιτροπή ήταν εξουσιοδοτημένη προς τούτο μόνον εφόσον οι δαπάνες πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες. Στην περίπτωση που διαπιστωθούν παρατυπίες, όπως εν προκειμένω υπό τη μορφή ανεπαρκών φυσικών ελέγχων, η Επιτροπή υποχρεούται βάσει των άρθρων 2 και 3 του κανονισμού 729/70 να εξαιρέσει τις δαπάνες αυτές δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', από τη χρηματοδότηση μέσω του ΕΓΤΠΕ [25]. Συναφώς, η Επιτροπή δεν είναι μόνον εξουσιοδοτημένη, αλλά υποχρεωμένη να μην αναλάβει τις δαπάνες που δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες.

54. Βάσει των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η Ελληνική Κυβέρνηση σχετικά με την έλλειψη νομικής βάσεως. Ενόσω εξακολουθούν να υπάρχουν οι διαπιστωθείσες ελλείψεις, η Επιτροπή δεν νομμοποιείται βάσει των άρθρων 2 και 3 του κανονισμού 729/70 να αναλάβει μέσω του ΕΓΤΠΕ τη χρηματοδότηση των δηλωθεισών δαπανών. Αντιθέτως, η Επιτροπή υποχρεούται δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 729/70 να εξαιρέσει τις δαπάνες αυτές από την κοινοτική χρηματοδότηση. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι νόμιμη και κατά το μέρος που προβλέπει δημοσιονομικές διορθώσεις λόγω παρατυπιών και πέραν της 18ης Σεπτεμβρίου 1997 μέχρις άρσεως των διαπιστωθεισών ελλείψεων.

24 — Απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2001, Ιταλία κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 19, σκέψη 54), και απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 19, σκέψεις 50 επ.).

25 — Απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (προαναφερθείσα στην υποσημείωση 19, σκέψεις 49 έως 51).

3) Η αναλογικότητα των δημοσιονομικών διορθώσεων

55. Η Επιτροπή προέβη για τις διαπιστωθείσες ελλείψεις σε κατ' αποκοπήν διόρθωση της τάξεως του 5 % των ποσών που δηλώθηκαν για επιστροφές λόγω εξαγωγής. Η Ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί δυσανάλογη τη διόρθωση αυτή. Ειδικότερα, κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η Επιτροπή ουδαμού παρέθεσε κάποιο συγκεκριμένο ποσό κοινοτικών πόρων το οποίο καταβλήθηκε ίσως αχρεωστήτως εξαιτίας των ελλιπών φυσικών ελέγχων. Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό ποιο στοιχείο δικαιολογεί την επιβολή μιας τόσο υψηλής διορθώσεως.

56. Βάσει της προμνησθείσας νομολογίας σχετικά με την αντιστροφή του βάρους αποδείξεως, το Δικαστήριο κρίνει, κατά πάγια νομολογία, ότι, σε περίπτωση που το κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι οι δαπάνες πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες, «[...] η Επιτροπή δεν έχει άλλη επιλογή από το να αρνηθεί τη χρηματοδότηση του συνόλου των εν λόγω δαπανών» [26].

57. Ήδη με την απόφασή του επί της υποθέσεως 347/85, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή, αντί να απορρίψει το σύνολο των κατά παράβαση των σχετικών κανόνων διενεργηθεισών δαπανών, πράγμα που νομίμως θα μπορούσε να πράξει, έχει τη δυνατότητα να επιχειρήσει να διαπιστώσει τις οικονομικές επιπτώσεις της παράνομης ενέργειας μέσω υπολογισμών βασιζόμενων στην εκτίμηση της καταστάσεως που θα είχε προκύψει στην οικεία αγορά αν δεν είχε διαπραχθεί η παράβαση [27]. Η νομολογία αυτή επικυρώθηκε στη συνέχεια, ακόμα και μετά την έκδοση των «προσανατολισμών για τον υπολογισμό των διορθώσεων κατά την προετοιμασία από το ΕΓΤΠΕ των εκκαθαρίσεων λογαριασμών», εργασιακό έγγραφο VI/216/93 της 3ης Ιουνίου 1993 και εργασιακό έγγραφο VI/5330/97 της 23ης Δεκεμβρίου 1997 (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές) [28]. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές στηρίζονται στα πορίσματα μιας ομάδας εργασίας την οποία συγκρότησε η Επιτροπή το 1990 υπό την προεδρία του Jacques Belle. Η τελική έκθεση της ομάδας εργασίας του Οκτωβρίου 1992 είναι γνωστή ως «έκθεση Belle» την οποία υιοθέτησε η Επιτροπή με τη δημοσιευθείσα απόφαση Ε/103/93 της 5ης Μαρτίου 1993 [SEC(93) 306]. Επί τη βάσει αυτής εκδόθηκαν στη συνέχεια τον Ιούνιο του 1993 οι προμνησθείσες κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες αποτελούν έκτοτε τη βάση για τον υπολογισμό των κατ' αποκοπή διορθώσεων από την Επιτροπή.

58. Από την ανωτέρω νομολογία προκύπτει κατ' αρχάς ότι η Επιτροπή είχε εν προκειμένω το δικαίωμα να αρνηθεί την ανάληψη του συνόλου των δαπανών για τις επιστροφές λόγω εξαγωγής. Η Ελληνική Κυβέρνηση φέρει το βάρος αποδείξεως για τη νομιμότητα των δαπανών. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε τη νομιμότητά τους.

26 — Απόφαση της 4ης Ιουλίου 1996, C-50/94, Ελλάδα κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. I-3331, σκέψη 26).

27 — Απόφαση της 24ης Μαρτίου 1988, 347/85, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 1749, σκέψεις 15 επ.). Πρβλ. επίσης τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Darmon της 3ης Οκτωβρίου 1991 επί της υποθέσεως C-197/90, Ιταλία κατά Επιτροπής (απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 1992, Συλλογή 1992, σ. I-1, I-13, σημείο 42 των προτάσεων).

28 — Βλ. απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 26, σκέψεις 7 επ.).

59. Περαιτέρω, πρέπει να τονιστεί ότι η Επιτροπή ανακοίνωσε στην Ελλάδα με έγγραφο της 24ης Νοεμβρίου 1998 ότι λόγω απουσίας παραμέτρων οι οποίες να μπορούν να ελεγχθούν και να μετρηθούν δεν είναι δυνατό να ποσοτικοποιηθούν αμέσως οι επιπτώσεις των ελλείψεων που διαπιστώθηκαν και ότι, για τον λόγο αυτό, έπρεπε να γίνει μια κατ' αποκοπή διόρθωση. Βάσει της προαναφερθείσας νομολογίας, η άποψη αυτή είναι ορθή από νομικής απόψεως.

60. Όσον αφορά το ύψος της διορθώσεως, πρέπει κατ'αρχάς να τονιστεί ότι το Δικαστήριο έκρινε στην περίπτωση ελλείψεων που διαπιστώθηκαν κατόπιν ελέγχων ότι είναι νόμιμη η άρνηση καταλογισμού ακόμα και του συνόλου των δηλωθεισών δαπανών [29] καθώς επίσης και η διόρθωσή του κατά 10 % [30]. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έχει διακριτική ευχέρεια, τον τρόπο ασκήσεως της οποίας εξήγησε διεξοδικώς στις ανωτέρω κατευθυντήριες γραμμές.

61. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, οι δηλωθείσες δαπάνες μειώνονται κατά 5 % εφόσον η έλλειψη αφορά ένα θεμελιώδες στοιχείο του συστήματος ελέγχου ή τη διενέργεια των ελέγχων που έχουν ουσιώδη σημασία για τη διασφάλιση του νομοτύπου των δαπανών πράγμα από το οποίο προκύπτει ο κίνδυνος να προκληθούν μεγάλες ζημίες στο ΕΓΤΠΕ. Οι ελλείψεις που επισήμανε η Επιτροπή αφορούν τον εξοπλισμό των τελωνειακών αρχών και, ως εκ τούτου, ένα σημαντικό στοιχείο του συστήματος ελέγχου. Πέραν τούτου, επισημαίνεται ότι οι έλεγχοι που διενεργούσαν οι ελληνικές τελωνειακές αρχές δεν ήταν ενδελεχείς. Συναφώς, είναι δυνατόν επομένως να διαπιστωθεί ότι η διόρθωση κατά 5 % είναι σύμφωνη με τις κατευθυντήριες γραμμές. Ως εκ τούτου, η διόρθωση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί δυσανάλογη.

62. Εν ολίγοις, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως είναι ως εκ τούτου απορριπτέος.

B — *Θέσεις προϋπολογισμού 1505*

1) *Δέσμευση μη αναφυτεύσεως*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

i) Ελληνική Δημοκρατία

63. Όσον αφορά τη διόρθωση λόγω του ότι οι ιδιοκτήτες/μισθωτές δεν ανέλαβαν με την αίτησή τους τη δέσμευση να μην προβούν σε αναφυτεύσεις, η Ελληνική Κυβέρνηση προβάλλει ως λόγο ακυρώσεως την εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 2505/95 και των άρθρων 3 και 4, παράγραφος 3, του κανονι-

29 — Απόφαση της 6ης Ιουλίου 2000, C-45/97, Ισπανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-5333, σκέψεις 24 έως 26).

30 — Απόφαση της 18ης Μαΐου 2000, C-242/97, Βέλγιο κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-3421, σκέψεις 124 έως 126)· απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 19, σκέψεις 54 έως 56).

σμού 2684/95. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις αρκεί η δήλωση με τη δέσμευση μη αναφυτεύσεως να συνοδεύει την αίτηση. Αντιθέτως, η Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί ότι δεν απαιτείται η ενσωμάτωση της δεσμεύσεως στην αίτηση.

64. Όσον αφορά την υποχρέωση να ενημερώνονται οι πιθανοί αγοραστές/μισθωτές για την ανάληψη από τον ιδιοκτήτη της δεσμεύσεως μη αναφυτεύσεως, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η απαίτηση αυτή τηρείται δεδομένου ότι για την εκποίηση και την εκμίσθωση αγρών απαιτείται προηγούμενη βεβαίωση για το ότι ο αγρός καλλιεργείται. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται, κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η ενημέρωση των μισθωτών/αγοραστών σχετικά με την υποχρέωσή τους να μην προβούν σε αναφύτευση.

ii) Επιτροπή

65. Αντιθέτως, η Επιτροπή φρονεί ότι τα ληφθέντα από τις ελληνικές αρχές μέτρα δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του άρθρου 3 του κανονισμού 2684/95. Κατά την Επιτροπή, στο κείμενο του εντύπου της αιτήσεως δεν περιλαμβάνεται ειδικότερα δήλωση των πωλητών/εκμισθωτών ότι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να ενημερώσουν κατά την εκποίηση/εκμίσθωση του αγρού σχετικά με τη δέσμευση περί μη αναφυτεύσεως. Από τους ελέγχους της Επιτροπής διαπιστώθηκε ότι οι κατά τόπους διοικητικές αρχές χρησιμοποιούσαν με διαφορετικό τρόπο το έντυπο. Σε δύο από τους τρεις ελεγχθέντες νομούς, ήτοι στο νομό Ημαθίας (Βέροια) και στο νομό Πέλλας (Γιαννιτσά) ουδόλως απαιτούσαν την έγγραφη δέσμευση περί μη αναφυτεύσεως. Αντιθέτως, οι αρμόδιες αρχές θεωρούσαν ότι αρκούν οι βεβαιώσεις που απαιτούνται στην περίπτωση των μεταβιβάσεων αγρών. Εντούτοις, η Επιτροπή φρονεί ότι η βεβαίωση αυτή δεν καλύπτει την υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 3 του κανονισμού 2684/95, δεδομένου ότι δεν διασφαλίζεται ότι ο αγοραστής/μισθωτής γνωρίζει όλες τις υποχρεώσεις που βαρύνουν το αγροτεμάχιο.

β) Εκτίμηση

66. Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί την ορθότητα των διαπιστώσεων της Επιτροπής όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά. Κατά συνέπεια, είναι αναμφισβήτητο ότι δεν απαιτούσαν όλες οι τελωνειακές αρχές στις οποίες έγινε έλεγχος την επίμαχη δήλωση ότι ενημερώθηκε ο αγοραστής/μισθωτής σχετικά με την ανειλημμένη δέσμευση περί μη αναφυτεύσεως, δεδομένου ότι ορισμένες εκ των αρχών αυτών θεωρούσαν επαρκή την προβλεπόμενη διαδικασία της παροχής βεβαιώσεως από τις οικείες διευθύνσεις γεωργίας για το ότι ο αγρός καλλιεργείται.

67. Το άρθρο 2, στοιχείο β', του κανονισμού 2505/95 εξαρτά την πριμοδότηση για εκριζώσεις μεταξύ άλλων από την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος αναλαμβάνει τη δέσμευση να μην προβεί σε οποιαδήποτε αναφύτευση. Το άρθρο 3 του κανονισμού 2684/95 συγκεκριμενοποιεί τη διάταξη αυτή υπό την έννοια ότι διακρίνει μεταξύ της γραπτής αναλήψεως υποχρεώσεως από τον αιτούντα να μην προβεί σε αναφυτεύσεις και της γραπτής συμφωνίας του ή των ιδιοκτητών να μεταβιβάσουν στους πιθανούς αγοραστές/μισθωτές του οικείου αγροτεμαχίου τις υποχρεώσεις

που βαρύνουν το αγροτεμάχιο αυτό. Οι δηλώσεις αυτές «συνοδεύουν» την αίτηση πριμοδοτήσεως, όπως ορθώς τονίζει η Ελληνική Κυβέρνηση. Από τη γραμματική αυτή διατύπωση δεν προκύπτει, τουλάχιστον ως υποχρέωση, ότι οι δηλώσεις αυτές πρέπει να περιλαμβάνονται στο ίδιο το κείμενο της αιτήσεως.

68. Ωστόσο, κατά το άρθρο 4 του κανονισμού 2684/95, ο οργανισμός που είναι αρμόδιος να παραλάβει την αίτηση πριμοδοτήσεως εκριζώσεως καταγράφει την ανάληψη υποχρεώσεως που προβλέπει το άρθρο 3 προτού αποφασίσει να δεχθεί την αίτηση. Αυτό προϋποθέτει ότι κατά τον χρόνο της υποβολής της αιτήσεως αυτής υπάρχει μια αντίστοιχη γραπτή ανάληψη υποχρεώσεως. Οι βεβαιώσεις που παρέχουν οι οικείες γεωργικές διευθύνσεις ενδέχεται να είναι κατάλληλες προκειμένου να ενημερώσουν τον πιθανό αγοραστή σχετικά με τις υποχρεώσεις που βαρύνουν το αγροτεμάχιο, όπως υποστηρίζει η Ελληνική Κυβέρνηση, εντούτοις τούτο δεν συνιστά γραπτή ανάληψη υποχρεώσεως του ιδιοκτήτη/εκμισθωτή, όπως απαιτεί το άρθρο 3 του κανονισμού 2684/95, δεδομένου ότι αυτή η γραπτή ανάληψη υποχρεώσεως δεν υπάρχει κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός αυτός της Ελληνικής Κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθεί.

2) *Αναγραφή της ημερομηνίας στα πιστοποιητικά ελέγχου*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

i) Ελληνική Δημοκρατία

69. Όσον αφορά την αιτίαση ότι στα πιστοποιητικά ελέγχου δεν αναγραφόταν η ημερομηνία, η Ελληνική Κυβέρνηση προβάλλει τον ισχυρισμό της εσφαλμένης ερμηνείας του άρθρου 4 του κανονισμού 2684/95 καθώς και της εσφαλμένης εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών. Κατά την άποψή της, το άρθρο 4 δεν απαιτεί να προκύπτει η ημερομηνία από το πιστοποιητικό ελέγχου. Αρκεί η ημερομηνία αυτή να προκύπτει και από άλλες περιστάσεις, όπως είναι π.χ. υπηρεσιακές ειδικές εντολές μετακινήσεως για την πραγματοποίηση ελέγχου.

ii) Επιτροπή

70. Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ουσιώδη την αναγραφή ημερομηνίας στα πιστοποιητικά ελέγχου. Κατά την Επιτροπή, η ημερομηνία έχει ιδιαίτερη σημασία διότι πρόκειται για την εκτέλεση ενός χρονικά περιορισμένου προγράμματος εξυγιάνσεως. Στον ισχυρισμό ότι η ημερομηνία είναι δυνατόν να προκύπτει και από άλλες περιστάσεις, η Επιτροπή αντιτάσσει ότι στους φακέλους που ελέγχθηκαν στον νομό Ημαθίας δεν υπήρξε καμία ένδειξη σχετικά με την ημερομηνία ελέγχου. Ειδικότερα, στους φακέλους αυτούς δεν υπήρχαν ούτε υπηρεσιακές εντολές μετακινήσεως για τη διενέργεια ελέγχου. Οι ελεγκτές δεν ήσαν σε θέση να προσδιορίσουν με ακρίβεια τις ημερομηνίες βάσει άλλων εγγράφων. Κατά την Επιτροπή, στο σημείο αυτό επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από τα στοιχεία των φακέλων δεν προκύπτει η διενέργεια ελέγχων εντός των προβλεπομένων προθεσμιών.

β) Εκτίμηση

71. Το άρθρο 1 του κανονισμού 2505/95 προβλέπει ότι για το οικονομικό έτος 1995

πριμοδοτείται άπαξ η εκρίζωση ροδακινιών και νεκταρινιών. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', η εκρίζωση πρέπει να πραγματοποιηθεί πριν από τις 30 Απριλίου 1996. Το άρθρο 4, παράγραφος 3, του εκτελεστικού κανονισμού 2684/95 επαναλαμβάνει τη ρύθμιση αυτή. Περαιτέρω, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού προβλέπει ότι η αίτηση για την πριμοδότηση της εκριζώσεως υποβάλλεται το αργότερο έως τις 31 Ιανουαρίου 1996, σύμφωνα δε με το άρθρο 4, παράγραφος 2, η τύχη της αιτήσεως πρέπει να κριθεί εντός δύο μηνών από της υποβολής της. Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, η αρμόδια εθνική αρχή δεν διαπιστώνει μόνον ότι πραγματοποιήθηκε η εκρίζωση, αλλά πιστοποιεί την εποχή κατά την οποία αυτή πραγματοποιήθηκε. Τέλος, κατά το άρθρο 7, τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή έως τις 31 Αυγούστου 1996 τις εκτάσεις τις οποίες αφορούν οι αιτήσεις για την πριμοδότηση της εκριζώσεως, καθώς και τις εκτάσεις στις οποίες έχει ήδη πραγματοποιηθεί η εκρίζωση.

72. Από την κλιμάκωση αυτών των σχετικώς σύντομων προθεσμών συνάγεται η σημασία την οποία προσδίδει η Επιτροπή στην αναγραφή της ημερομηνίας επί των πιστοποιητικών ελέγχου. Αλλά και η υποχρέωση των εθνικών αρχών να πιστοποιούν την εποχή της εκριζώσεως διασφαλίζει ακριβώς την αποτροπή καταστρατηγήσεων. Και η Ελληνική Κυβέρνηση δεν φαίνεται να αμφισβητεί κατά βάση την αναγκαιότητα της χρονολογήσεως των εθνικών ελέγχων των εκριζώσεων. Φρονεί όμως ότι η ημερομηνία των ελέγχων δεν πρέπει υποχρεωτικώς να αναγράφεται στο πιστοποιητικό ελέγχου.

73. Έστω και αν υποτεθεί ότι δεν πρέπει υποχρεωτικά να αναγράφεται η ημερομηνία στο πιστοποιητικό ελέγχου, διότι αρκεί να προκύπτει από άλλα έγγραφα, ωστόσο τα επιχειρήματα της Ελληνικής Κυβερνήσεως δεν αναιρούν την αιτίαση της Επιτροπής. Και τούτο διότι εν προκειμένω βάσει των προσκομισθέντων από τις ελληνικές αρχές εγγράφων ουδόλως προκύπτει το πότε διενεργήθηκαν οι έλεγχοι. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, τους οποίους δεν αμφισβήτησε η Ελληνική Κυβέρνηση, και οι ελληνικές αρχές δεν ήσαν σε θέση να προσδιορίσουν τις ημερομηνίες βάσει άλλων εγγράφων. Σύμφωνα με τους ανωτέρω εκτεθέντες αποδεικτικούς κανόνες, επιβάλλεται ως εκ τούτου η διαπίστωση ότι τα επιχειρήματα της Ελληνικής Κυβερνήσεως δεν είναι αρκούντως ισχυρά για να ανατρέψουν τις διαπιστώσεις της Επιτροπής ως προς την αδυναμία καθορισμού της ημερομηνίας διεξαγωγής των ελέγχων. Κατά συνέπεια, δεν αποδεικνύεται ότι οι έλεγχοι διενεργήθηκαν. Επομένως, και ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος.

3) *Ανακοίνωση της ημερομηνίας εκριζώσεως*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

i) Ελληνική Δημοκρατία

74. Όσον αφορά την ανακοίνωση της ημερομηνίας εκριζώσεως, η Ελληνική Κυβέρ-

νηση φρονεί ότι η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένα το άρθρο 5 του κανονισμού 2684/95. Από τη διάταξη αυτή δεν προκύπτει ότι η ημερομηνία πρέπει να ανακοινώνεται εγγράφως στις αρμόδιες υπηρεσίες. Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση η ανακοίνωση μπορεί να γίνει και με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, μεταξύ άλλων, και προφορικώς. Το ουσιώδες είναι μόνον, κατά την άποψή της, να πραγματοποιείται όντως η εκρίζωση και να πιστοποιείται αυτό από τις αρμόδιες αρχές δεδομένου ότι η πριμοδότηση εξαρτάται από την προϋπόθεση αυτή.

ii) Επιτροπή

75. Αντιθέτως, η Επιτροπή τονίζει ότι η ανακοίνωση της ημερομηνίας εκριζώσεως από τον πριμοδοτούμενο παραγωγό δεν προκύπτει από τα ελεγχθέντα έγγραφα των αρμόδιων διοικητικών αρχών. Και η τήρηση της διατάξεως αυτής είναι ιδιαιτέρως σημαντική διότι πρόκειται για ένα χρονικά περιορισμένο πρόγραμμα. Κατά την Επιτροπή, θα πρέπει να είναι δυνατός ο έλεγχος τόσο των στοιχείων της αιτήσεως όσο και της πραγματοποιήσεως της εκριζώσεως. Στον νομό Ημαθίας π.χ. η ανακοίνωση αυτή έλειπε τελείως. Στον νομό Πέλλας ο ενδιαφερόμενος δεν ανακοίνωνε την ημερομηνία εκριζώσεως, αλλά μόνον την πραγματοποίησή της. Κατά την Επιτροπή, εξαιτίας της πρακτικής αυτής οι αρμόδιες αρχές αδυνατούν να ελέγξουν την πραγματοποίηση των εκριζώσεων.

β) Εκτίμηση

76. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού 2684/95, ο ενδιαφερόμενος ανακοινώνει στην αρμόδια αρχή την προβλεπόμενη για την εκρίζωση ημερομηνία. Πράγματι, η διάταξη αυτή δεν προβλέπει ρητώς τον τρόπο με τον οποίον πρέπει να ανακοινώνεται η ημερομηνία αυτή.

77. Ωστόσο, όπως έχει ήδη λεχθεί, οι εθνικές αρχές υποχρεούνται βάσει του άρθρου 8 του κανονισμού 729/70 να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν την πραγματοποίηση και το νομότυπο των χρηματοδοτουμένων από το ΕΓΤΠΕ πράξεων, έστω και αν η συγκεκριμένη κοινοτική πράξη δεν προβλέπει ρητά τη θέσπιση του τάδε ή του δείνα μέτρου ελέγχου [31]. Βάσει της νομολογίας αυτής απαιτείται, έστω και αν το άρθρο 5 δεν προβλέπει την ανακοίνωση της ημερομηνίας εκριζώσεως εγγράφως, να προκύπτει από τον φάκελο των αρμόδιων αρχών τουλάχιστον με κάποιον άλλο τρόπο ότι πράγματι ο ενδιαφερόμενος ανακοίνωσε την ημερομηνία για την εκρίζωση. Πέραν τούτου, πρέπει να προκύπτει σαφώς ο χρόνος πραγματοποιήσεως της εκριζώσεως. Ο κανονισμός 2684/95 προέβλεψε ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα εντός του οποίου επιβάλλεται η εφαρμογή των επιμέρους μέτρων. Ορισμένα μέτρα πρέπει να εφαρμόζονται εντός της προβλεπομένης κάθε φορά στον κανονισμό προθεσμίας (υποβολή αιτήσεως έως τις 31 Ιανουαρίου, απόφαση εντός δύο μηνών, εκρίζωση έως τις 30 Απριλίου και ανακοίνωση στην Επιτροπή πριν από τις 31 Αυγούστου 1996). Από όλο αυτό το πλαίσιο προκύπτει ότι οι επιμέρους ενέργειες, στις οποίες περιλαμβάνεται και η ανα-

31 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 16 απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψη 66· προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 16 απόφαση Exportslachterijen van Oordegem, σκέψεις 17 και 18.

κοίνωση του ενδιαφερομένου σύμφωνα με το άρθρο 5, πρέπει να προκύπτουν με σαφήνεια από τα έγγραφα των εθνικών αρχών.

78. Τα επιχειρήματα της Ελληνικής Κυβερνήσεως δεν ανατρέπουν τις διαπιστώσεις της Επιτροπής ότι βάσει των διαθεσίμων εγγράφων δεν κατέστη δυνατό να διαπιστωθεί αν και πότε έγιναν οι αντίστοιχες ανακοινώσεις καθώς και ότι στον νομό Πέλλας ουδόλως εζητείτο η ανακοίνωση αυτή. Στην περίπτωση του νομού Πέλλας, ο ενδιαφερόμενος ανακοίνωνε αντιθέτως μόνον την πραγματοποίηση της εκριζώσεως. Μια τέτοιου είδους ανακοίνωση όμως δεν παρέχει τη δυνατότητα στις αρχές να ελέγξουν αν στα αγροτεμάχια, που πριμοδοτούνται λόγω εκριζώσεως, ήταν πράγματι προηγουμένως φυτευμένες ροδακινιές και νεκταρινιές. Κατά συνέπεια, η ανακοίνωση ότι πραγματοποιήθηκε η εκρίζωση δεν μπορεί να αναγνωριστεί ως ανακοίνωση κατά την έννοια του άρθρου 5. Επομένως, και ο λόγος αυτός που προβάλλει η Ελληνική Κυβέρνηση είναι απορριπτέος.

4) *Έκταση των πριμοδοτουμένων αγροτεμαχίων λόγω εκριζώσεως*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

i) Ελληνική Δημοκρατία

79. Η Ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί ότι τα άρθρα 1 και 2 του κανονισμού 2505/95 καθώς και το άρθρο 1 του κανονισμού 2684/95 δεν απαιτούν να υπάρχει μακροχρόνια ή αορίστου χρόνου σύμβαση μισθώσεως ή η σύμβαση αυτή να έχει συναφθεί πολύ πριν από τις 31 Ιανουαρίου 1996. Η Επιτροπή, όπως ερμηνεύει τις διατάξεις αυτές, εισάγει νέες πρόσθετες προϋποθέσεις για την καταβολή της πριμοδοτήσεως.

ii) Επιτροπή

80. Αντιθέτως, η Επιτροπή τονίζει ότι ένα σημαντικό τμήμα των συμβάσεων που συνήφθησαν τον Ιανουάριο του 1996 — επομένως λίγο πριν από τις 31 Ιανουαρίου 1996, ημερομηνία κατά την οποία έληγε η προθεσμία που προέβλεπε ο κανονισμός 2684/95 για την κατάθεση των αιτήσεων πριμοδοτήσεως — αφορούσε αγροτεμάχια των οποίων το εμβαδόν ήταν μικρότερο από 0,5 εκτάρια και, ως εκ τούτου, εξαιρούνταν κατ' αρχήν από την πριμοδότηση. Άνευ αυτών των αμφίβολης νομιμότητας συμβάσεων, δεν θα ήταν δυνατό να καταβληθούν πριμοδοτήσεις για τα αγροτεμάχια αυτά. Κατά συνέπεια, στις περιπτώσεις αυτές υπήρχε υψηλός κίνδυνος καταστρατηγήσεων της νομότυπης εκτελέσεως του προγράμματος και, ως εκ τούτου, έπρεπε να διενεργηθούν συμπληρωματικοί έλεγχοι. Αντιθέτως, διαπιστώθηκε ότι στον νομό Ημαθίας και στην Έδεσσα υπήρξε γενικευμένη αποδοχή συμβάσεων, οι οποίες είχαν συναφθεί τον Ιανουάριο του 1996, έστω και αν οι συμβάσεις αυτές ήσαν σχετικά σύντομης διάρκειας ενός ή δύο ετών. Η Επιτροπή φρονεί ωστόσο ότι το γεγονός αυτό έπρεπε να αποτελέσει αφορμή για επαυξημένους ελέγχους.

β) Εκτίμηση

81. Οι διάδικοι ερίζουν ως προς το αν οι περιστάσεις υπό τις οποίες ορισμένα αγροτεμάχια, τα οποία πριμοδοτήθηκαν βάσει του κανονισμού 2684/95, διότι είχαν αποτελέσει αντικείμενο συμβάσεων που συνήφθησαν τον Ιανουάριο 1996 και, ως εκ τούτου, είχε προκύψει συνολικό εμβαδόν τουλάχιστον 0,5 εκταρίων, έπρεπε να αποτελέσουν αφορμή για επαυξημένους ελέγχους. Η Επιτροπή δεν παρέθεσε συγκεκριμένες περιπτώσεις αγροτεμαχίων τα οποία να πριμοδοτήθηκαν κατά παράβαση των κοινοτικών διατάξεων. Αντιθέτως, πρόκειται για παράλειψη διενέργειας ελέγχων οι οποίοι ενδεχομένως θα είχαν αποκαλύψει την ύπαρξη παρατυπιών.

82. Η Ελληνική Κυβέρνηση ορθώς υποστηρίζει ότι οι κοινοτικές διατάξεις δεν θέτουν ως προϋπόθεση για την καταβολή της πριμοδοτήσεως την ύπαρξη μακροχρόνιων συμβάσεων μισθώσεως ή πωλήσεως ακινήτου συναφθεισών πολύ πριν από τις 31 Ιανουαρίου 1996. Ούτε όμως και η Επιτροπή προβάλλει τέτοιο ισχυρισμό. Αντιθέτως, το ζήτημα είναι αν το γεγονός ότι ορισμένα αγροτεμάχια αποτέλεσαν αντικείμενο συμβάσεων, οι οποίες συνήφθησαν λίγο πριν από τη λήξη της προθεσμίας, έδωσε αφορμή για επαυξημένους ελέγχους.

83. Η χρονική εγγύτητα των εν λόγω συμβάσεων προς τη λήξη της προθεσμίας καθώς και το γεγονός ότι τα αγροτεμάχια αυτά ήταν κατά τα λοιπά πολύ μικρά προκειμένου να αποτελέσουν αντικείμενο πριμοδοτήσεως σύμφωνα με τον κανονισμό 2684/95 συνιστούν όντως αφορμή για επαυξημένους ελέγχους. Στην περίπτωση αυτή, υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες καταχρήσεων των κονδυλίων για πριμοδοτήσεις απ' ό,τι στην περίπτωση των μακροχρόνιων συμβάσεων ή των συμβάσεων εκείνων που δεν συνήφθησαν σε χρονικό σημείο εγγύς προς τη λήξη της προθεσμίας. Κατά συνέπεια, βάσει της ανωτέρω νομολογίας, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εμποδίζουν την καταχρηστική χρησιμοποίηση των κονδυλίων του ΕΓΤΠΕ, έστω και όταν τα αντίστοιχα κοινοτικά νομοθετήματα δεν προβλέπουν συγκεκριμένα μέτρα ελέγχου, δικαιολογούν οι προπεριγραφείσες περιστάσεις τη διενέργεια επαυξημένων ελέγχων. Επομένως, και αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

84. Το συμπέρασμα που συνάγεται μέχρι στιγμής είναι ότι η διόρθωση της θέσεως προϋπολογισμού 1503 είναι επίσης νόμιμη.

Γ — *Θέση προϋπολογισμού 1512*

1) *Δελτία παραδόσεως*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

i) Ελληνική Δημοκρατία

85. Όσον αφορά την τρίτη διόρθωση των δηλωθέντων προς επιστροφή δαπανών, η

Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί ότι είναι εσφαλμένη η ερμηνεία του άρθρου 15 του κανονισμού 1558/91 και του άρθρου 14 του κανονισμού 504/97, όπως εσφαλμένη είναι και η αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών. Κατά την εκτίμησή της, δεν είναι υποχρεωτική η έκδοση δελτίων παραδόσεως. Η Ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί ότι κατά το άρθρο 15 του κανονισμού 1558/91 είναι δυνητική η έκδοση δελτίων παραδόσεως και ότι ομοίως το άρθρο 14 του κανονισμού 504/97 αναφέρεται μόνον σε δελτία παραλαβής που ενδεχομένως εκδίδονται. Εξίσου δυνητική είναι και η τήρηση ζυγολογίων.

86. Ωστόσο, η Ελληνική Κυβέρνηση τονίζει ότι οι νομοθετικές διατάξεις της εσωτερικής νομοθεσίας που εκδόθηκαν προς εκτέλεση του κανονισμού 504/97 εξαρτούν τη χορήγηση των επιδομάτων μεταποιήσεως από την απόδειξη, με τη βοήθεια των δελτίων παραδόσεως και των ζυγολογίων, ότι συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις.

ii) Επιτροπή

87. Αντιθέτως, η Επιτροπή τονίζει ότι οι ελληνικές αρχές δήλωσαν στους επιθεωρητές του ΕΓΤΠΕ ότι ολόκληρο το ελληνικό σύστημα ελέγχου στηρίζεται στα δελτία παραδόσεως. Εντούτοις, τα ελεγχθέντα δελτία παραδόσεως είναι κατά την Επιτροπή ελλιπή, δεδομένου ότι δεν φέρουν όλες τις απαραίτητες υπογραφές (του παραγωγού, του μεταφορέα, του μεταποιητή). Περαιτέρω, προξενεί εντύπωση το γεγονός ότι ουδέποτε η επιχείρηση μεταποιήσεως αμφισβήτησε κατά την παραλαβή του εμπορεύματος την αναγραφείσα από τον παραγωγό ποσότητα. Όπως δήλωσε ο πρόεδρος του συνεταιρισμού «Άξος», ο λόγος είναι ότι τα δελτία παραδόσεως δεν συμπληρώνονται από τον παραγωγό, αλλά από τον μεταποιητή. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η πρακτική αυτή εξέθετε σε κίνδυνο τα κονδύλια του ΕΓΤΠΕ.

β) Εκτίμηση

88. Όπως προκύπτει από τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 15 του κανονισμού 1558/91 και του άρθρου 14 του κανονισμού 504/97, πράγματι δεν απαιτείται να προσκομίζονται δελτία παραδόσεως ως αποδεικτικά στοιχεία. Εξάλλου, ο ισχυρισμός αυτός που στηρίζεται στη γραμματική διατύπωση των διατάξεων δεν αναιρεί τις διαπιστώσεις της Επιτροπής στη συνοπτική έκθεση ότι ολόκληρο το ελληνικό σύστημα ελέγχου στηρίζεται στα δελτία παραδόσεως τόσο για την τήρηση της ελάχιστης τιμής που πρέπει να καταβληθεί στους παραγωγούς όσο και για τον έλεγχο του αν το προϊόν της μεταποιήσεως αντιστοιχεί στις εθνικές διατάξεις [32]. Το γεγονός αυτό τονίζει μάλιστα και η Ελληνική Κυβέρνηση με τα επιχειρήματά της, σημειώνοντας ότι η προσκόμιση δελτίων παραδόσεως ανήκει στα εκτελεστικά μέτρα τα οποία απαιτεί η Ελληνική Κυβέρνηση στο πλαίσιο της εφαρμογής του κανονισμού 504/97. Και ο ισχυρισμός της

32 — Σελίδα 89, σημείο 3.5. Το γερμανικό κείμενο κάνει λόγο για «Verarbeitungssatz», η δε γαλλική μετάφραση ομιλεί για «rendement de la transformation». Η έννοια αυτή αποδίδεται καλύτερα με τον γερμανικό όρο «Verarbeitungsertrag».

Επιτροπής ότι οι ελληνικές αρχές είχαν δηλώσει στους ελεγκτές του ΕΓΤΠΕ ότι τα δελτία παραδόσεως αποτελούν ουσιώδες στοιχείο των εθνικών ελέγχων καθώς και οι δηλώσεις του προέδρου του συνεταιρισμού «Άξος» που παρατίθενται στο υπόμνημα αντικρούσεως επιβεβαιώνουν τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι τα δελτία παραδόσεως έχουν ιδιαίτερη σημασία στα πλαίσια του ελληνικού συστήματος. Η ορθότητα των ισχυρισμών αυτών δεν αμφισβητήθηκε.

2) *Εθνικοί έλεγχοι*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

i) Ελληνική Δημοκρατία

89. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 15 του κανονισμού 1558/91 και το άρθρο 14 του κανονισμού 504/97 δεν περιέχουν αποκλειστικές ρυθμίσεις όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να προσκομίζουν οι μεταποιητές. Το άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 1558/91 καθώς και η αντίστοιχη ρύθμιση του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 504/97 προβλέπουν ότι ο μεταποιητής υποβάλλεται σε όλα τα μέτρα επιθεωρήσεως ή ελέγχου που θεωρούνται αναγκαία και τηρεί τα συμπληρωματικά βιβλία που επιβάλλουν οι ελληνικές αρχές. Η Ελληνική Κυβέρνηση δεν ανέτρεψε τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι τα δελτία παραδόσεως αποτελούν τη βάση του ελληνικού συστήματος ελέγχου. Η Ελληνική Κυβέρνηση όμως — και αυτό θα ήταν το κρίσιμο — δεν ισχυρίστηκε ότι οι διαπιστωθείσες παρατυπίες των δελτίων παραδόσεως (έλλειψη υπογραφών, μη διαπίστωση διαφορών στις παραδοθείσες ποσότητες) ήσαν ψευδείς. Κατά συνέπεια, οι ισχυρισμοί της Ελληνικής Κυβερνήσεως όσον αφορά τα δελτία παραδόσεως πρέπει να απορριφθούν.

90. Όσον αφορά την ποιότητα των διενεργηθέντων από τις εθνικές αρχές ελέγχων, η Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί ότι είναι εσφαλμένη η ερμηνεία του άρθρου 16 του κανονισμού 1558/91 καθώς και η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών. Η Ελληνική Κυβέρνηση εκτιμά ότι οι έλεγχοι ήσαν εκτεταμένοι και ότι διενεργούνταν κανονικά καθώς και ότι τα πρακτικά των ελέγχων αυτών περιλαμβάνονταν στους φακέλους πληρωμής. Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, οι αιτιάσεις της Επιτροπής στο σημείο αυτό είναι αβάσιμες. Κατά την άποψή της, οι κανονισμοί 1558/91 και 504/97 δεν προβλέπουν τη διενέργεια ελέγχων των αποθεμάτων. Παρά ταύτα όμως, οι έλεγχοι αυτοί διενεργούνταν. Και το άρθρο 16 του κανονισμού 1558/91 δεν προβλέπει ρητώς ως υποχρεωτική τη διενέργεια ελέγχων. Ωστόσο, η Ελληνική Κυβέρνηση τονίζει ότι η Ελλάδα ήλεγχε το 100 % της οικείας παραγωγής των τελικών προϊόντων αντί του 15 % που προέβλεπε το άρθρο 16 του κανονισμού 1558/91 και στη συνέχεια, μετά την τροποποίηση των διατάξεων, εξακολουθούσε να ελέγχει το 100 % αντί του προβλεπομένου 25 %.

ii) Επιτροπή

91. Η Επιτροπή υποστηρίζει, αντιθέτως, ότι στους διοικητικούς φακέλους δεν υπάρχουν ούτε έγγραφα σχετικά με τους υποτιθέμενους ελέγχους ούτε, στην περίπτωση που υπήρχαν εκθέσεις ελέγχων, τα παρατιθέμενα σε αυτές στοιχεία παρείχαν τη δυνατότητα ελέγχου. Ειδικότερα, στην περίπτωση των Γιαννιτσών δεν υπήρχαν εκθέσεις και στην περίπτωση της Έδεσσας υποβλήθηκαν εκθέσεις χωρίς μνεία του αποτελέσματος των ελέγχων.

β) Εκτίμηση

92. Η αιτίαση της Επιτροπής αφορά την έλλειψη σαφήνειας των ελέγχων που υποχρεούνται να διενεργούν οι ελληνικές αρχές βάσει του άρθρου 16 του κανονισμού 1558/91. Ωστόσο, ο ισχυρισμός της Ελληνικής Κυβερνήσεως ότι ήλεγχε το 100 % αντί του επιβαλλομένου 15 ή 25 % της οικείας παραγωγής των τελικών προϊόντων και ότι οι εκθέσεις ελέγχου υποβάλλονταν στους ελεγκτές του ΕΓΤΠΕ μαζί με τα λοιπά διοικητικά έγγραφα δεν ανατρέπει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής. Έστω και αν ελεγχόταν το 100 % της παραγωγής των τελικών προϊόντων, ωστόσο είτε ουδόλως συντάσσονταν εκθέσεις ή οι εκθέσεις αυτές δεν ήσαν προσιτές τουλάχιστον στις υπηρεσίες της Επιτροπής (η αιτίαση αυτή αφορά την τελωνειακή διεύθυνση Γιαννιτσών) ή οι υποβληθείσες εκθέσεις ήσαν ελλιπείς διότι δεν περιείχαν τα αποτελέσματα των ελέγχων (η αιτίαση αυτή αφορά την τελωνειακή διεύθυνση Έδεσσας), ως εκ τούτου επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν πάση περιπτώσει, οι επιβαλλόμενοι έλεγχοι ήσαν ανεπαρκείς. Η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι οι δύο αυτές τελωνειακές διευθύνσεις συνέτασσαν κανονικές εκθέσεις ελέγχου. Κατά συνέπεια, δεν καταρρίπτεται η αιτίαση της Επιτροπής ότι δεν διενεργήθηκαν επαρκείς και δυνάμενοι να αποδειχθούν έλεγχοι. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί.

3) *Καταβολή της ελάχιστης τιμής*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

i) Ελληνική Δημοκρατία

93. Όσον αφορά την αιτίαση της αθετήσεως της ελάχιστης τιμής, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το άρθρο 9 του κανονισμού 504/97 δεν ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο οι οργανώσεις παραγωγών πληρώνουν τους παραγωγούς που είναι μέλη τους. Η διάταξη αυτή ρυθμίζει, κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, μόνον τη σχέση μεταξύ μεταποιητή και οργανώσεως παραγωγών. Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, το γεγονός ότι οι οργανώσεις παραγωγών προβαίνουν σε κρατήσεις λόγω διαφόρων οφειλών των μελών τους δεν

αποτελεί παράβαση των κανονισμών 1558/91 και 504/97. Πέραν τούτου, οι εν λόγω κρατήσεις είναι ουδέτερες για το ΕΓΤΠΕ. Έστω και αν διαπιστώθηκαν μεμονωμένες περιπτώσεις παραβάσεων, δεν δικαιολογείται διόρθωση ύψους 10 % επί των δηλωθεισών δαπανών. Επικουρικώς, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει στο σημείο αυτό ότι η προταθείσα διόρθωση είναι δυσανάλογη και θα πρέπει να περιοριστεί τουλάχιστον στο 2 % των δαπανών.

ii) Επιτροπή

94. Η Επιτροπή τονίζει ότι σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις είναι δυνατόν να αφαιρεθεί έως και το 5 % του βάρους του παραδιδομένου προϊόντος, εφόσον το προϊόν που παραδίδεται προς μεταποίηση δεν έχει την απαιτούμενη ποιότητα. Η Επιτροπή φρονεί ότι η δυνατότητα αυτή συνιστά αθέτηση της ελάχιστης τιμής. Η Επιτροπή φρονεί ότι η παρτίδα του προϊόντος θα πρέπει να γίνεται αποδεκτή ή να απορρίπτεται στο σύνολό της. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στην οποία υπάρχει η ως άνω δυνατότητα της μειώσεως. Η δυνατότητα αυτή συνεπάγεται πρόσθετο κέρδος για τον μεταποιητή. Τέτοιου είδους μειώσεις διαπιστώθηκαν κατά το 1996 και το 1997, πάντως όχι πλέον κατά τα έτη 1998 και 1999. Όσον αφορά το ύψος της προβαλλομένης μειώσεως, η Επιτροπή τονίζει ότι έλαβε υπόψη της την εκτίμηση του οργάνου συμβιβασμού σχετικά με τα αποθέματα στα Γιαννιτσά. Στην περίπτωση των Γιαννιτσών διαπιστώθηκε διαφορά 2 632 464 kg μεταξύ του πραγματικού και του δηλωθέντος αποθέματος. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή είχε αρχικώς προτείνει να μειωθούν κατά 71 057 342 δρχ. οι δαπάνες που θα μπορούσαν να επιστραφούν. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν προχώρησε περισσότερο στη διόρθωση αυτή. Κατά συνέπεια, δεν περιλαμβάνεται πλέον στη γενόμενη για τη μεταποίηση ροδακίνων στην Ελλάδα κατ' αποκοπή διόρθωση κατά 10 % των δαπανών που δηλώθηκαν λόγω παραβιάσεως των διατάξεων σχετικά με την ελάχιστη τιμή και λόγω σοβαρών ελλείψεων του συστήματος ελέγχου.

β) Εκτίμηση

95. Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα επιχειρήματα της Ελληνικής Κυβερνήσεως αφορούν τη σχέση μεταξύ των οργανώσεων παραγωγών και των μελών τους. Ωστόσο, η αιτίαση της Επιτροπής αφορά την τιμή που καταβάλλουν οι μεταποιητές στους παραγωγούς. Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι διαπιστώσεις της Επιτροπής δεν περιλαμβάνουν τη ρητή παράθεση πραγματικών περιστατικών.

96. Πέραν τούτου, τα επιχειρήματα της Ελληνικής Κυβερνήσεως δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 504/97. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, η οργάνωση παραγωγών εμβάζει άνευ κρατήσεων στα μέλη της το ποσό που της κατα-

βάλλει ο μεταποιητής το οποίο πρέπει να αντιστοιχεί τουλάχιστον στην ελάχιστη τιμή. Κατά συνέπεια, οποιαδήποτε μείωση της ελάχιστης τιμής μεταξύ των οργανώσεων παραγωγών και των μελών τους είναι αντίθετη με το κοινοτικό δίκαιο.

97. Κατά τα λοιπά, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν προέβαλε κανέναν ισχυρισμό που να αναιρεί τις διαπιστώσεις της Επιτροπής σύμφωνα με τις οποίες οι μεταποιητές έχουν τη δυνατότητα να προβούν σε μείωση κατά 5 % του βάρους μιας παρτίδας προϊόντων, εφόσον διαπιστώνεται ότι η ποιότητα των παραδιδομένων προϊόντων είναι ελαττωματική. Η Επιτροπή ορθώς υποστηρίζει ότι οι διατάξεις των κανονισμών 1558/91 και 504/97 δεν προβλέπουν μια τέτοιου είδους μείωση. Κατά το άρθρο 10 του κανονισμού 1558/91 και κατά το άρθρο 10 του κανονισμού 504/97, ο παραγωγός υποχρεούται να παραδώσει στον μεταποιητή πρώτες ύλες καλής ποιότητας, της συνήθους που κυκλοφορεί στο εμπόριο και κατάλληλες για μεταποίηση. Από το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1558/91 καθώς και — έτι σαφέστερον — από το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 504/97 προκύπτει ότι ο μεταποιητής οφείλει να καταβάλει στις οργανώσεις των παραγωγών τουλάχιστον την προβλεπόμενη ελάχιστη τιμή. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν να γίνονται μειώσεις στην τιμή αυτή.

98. Μια τέτοιου είδους μείωση από τον μεταποιητή θα ήταν επίσης αντίθετη με τον θεσμό της ελάχιστης τιμής. Η τιμή αυτή καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού 426/86 και το άρθρο 3 του κανονισμού 2201/96 με αφηρημένα κριτήρια λαμβανομένης υπόψη της ελάχιστης τιμής που ίσχυσε κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος, της εξελίξεως των τιμών βάσεως καθώς και της ανάγκης εξασφαλίσεως της κανονικής διαθέσεως του νωπού προϊόντος προς τους διάφορους προορισμούς. Η ελάχιστη τιμή καθορίζεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ποιότητα των συγκεκριμένων προϊόντων που παραδίδονται κάθε φορά στον μεταποιητή.

99. Ούτε είναι ουδέτερες οι μειώσεις αυτές για τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Η καταβλητέα για το προϊόν ελάχιστη τιμή είναι μόνον ένα από τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού 426/86 και το άρθρο 4 του κανονισμού 2201/96. Εάν δεν έχει πράγματι καταβληθεί η ελάχιστη τιμή, τότε δεν είναι ορθός ούτε ο υπολογισμός, επίσης βάσει αφηρημένων κριτηρίων, των ενισχύσεων που καταβάλλονται στους μεταποιητές.

100. Όσον αφορά τον μη δυσανάλογο χαρακτήρα της μειώσεως κατά 10 %, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές δικαιολογείται μια τέτοια μείωση εφόσον η έλλειψη αφορά το σύνολο ή πάντως σημαντικές λεπτομέρειες του συστήματος ελέγχου ή εφόσον αναφέρεται στη διενέργεια ελέγχων που έχουν μεγάλη σημασία για τη διασφάλιση του νομοτύπου των δαπανών σύτως ώστε να συνάγεται ότι ήταν μεγάλος ο κίνδυνος να υποστεί το ΕΓΤΠΕ μια εκτεταμένη ζημία.

101. Εν προκειμένω, πρόκειται για ελλιπή δελτία παραδόσεως τα οποία, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, αποτελούν τη βάση των ελέγχων που διενεργούν οι ελληνικές αρχές. Ούτε για τους φερόμενους ως διενεργηθέντες ελέγχους υπήρχαν αποδεικτικά στοιχεία. Τέλος, δημιουργήθηκε επίσης σημαντικός κίνδυνος για το ΕΓΤΠΕ λόγω της πιθανότητας μειώσεως της ελάχιστης τιμής η οποία δεν είναι σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο. Στο πλαίσιο αυτό, η προταθείσα διόρθωση είναι σύμφωνη με τις κατευθυντήριες γραμμές και δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως υπερβαίνουσα τα άκρα όρια της διακριτικής ευχέρειας της Επιτροπής.

102. Κατά συνέπεια, και ο τελευταίος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος.

VI — Δικαστικά έξοδα

103. Βάσει των ανωτέρω η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί. Δυνάμει του άρθρου 69 του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφυγή της Ελληνικής Δημοκρατίας απορρίφθηκε και ότι η Επιτροπή υπέβαλε σχετικό αίτημα, η Ελλάδα πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

VII — Πρόταση

104. Βάσει των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

«1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.»